LATVIJA
Latvian Newspaper
Published twice weekly. Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division. 14-th July 1947. AG 383. 7 GEC-AGO. Editor: Kārlis Rabācs. Printer: „Schwäbisches Volksblatt" Günzburg/Donau Bürgermeister — Landmannplatz 7. Population to be served: 20.000.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 20 (125)
Piektdien, 1948. g. 12. martā
Iznāk otrdienās un piektdienās. Izdevējs: BALK uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa. Atbildīgais redaktors: K. Rabācs, vietn. A. Liepa. redaktori: Z. Bārda, M. Culītis, H. Mindenbergs, A. Šmits. Adrese: Günzburg/Donau, „Latvija". — Tālruņi: apg. 84, red. 50, spiest. 92.

Čechoslovakijas ārlietu ministrs Masariks izdarījis pašnāvību

Sūdzība Drošības padomē par Padomju Savienības līdzdalību apvērsumā

Trešdien pasaule uzzināja traģisku vēsti no Prāgas — miris Jans Masariks, Čechoslovakijas ārlietu ministrs un Čechoslovakijas dibinātāja un pirmā valsts prezidenta Tomasa Masarika dēls. Čechoslovakijas telegrafa aģentūra paziņoja, ka Masariks izdarījis pašnāvību trešdienas rītā, izlecot pa sava dienesta dzīvokļa otrā stāva logu Černija pils pagalmā.

Jana Masarika nāve radījusi plašu atbalsi ārzemēs. Viņu paredz apbedīt sestdien uz valsts rēķina, ar militāru godu, guldot blakus tēvam Lanu kapsētā. Tai pašā laikā Čechoslovakijas delegāts Drošības padomē Dr. Papaneks memorandā UN ģenerālsekretāram apsūdz Padomju Savienību apvērsuma rīkošanā Čechoslovakijā un prasa turienes notikumus izmeklēt īpašai UN komisijai. Viņš arī apšaubījis Masarika nāves oficiālos iemeslus. Iesniegumu tomēr Drošības padome neapspriedīs, jo Papaneks esot rīkojies kā privātpersona.

Oficiālajā paziņojumā par Masarika nāvi, ko izdeva ministru prezidenta kanceleja, minēts, ka viņš pašnāvību izdarījis, domājams, nervu satraukuma brīdī, jo pēdējās dienās cietis no bezmiega. Iepriekš Masariks tomēr neizrādījis nekādas depresijas pazīmes. Gadījumu izmeklēšot. Paziņojumā atzīmēts, ka viss Masarika mūžs bijis veltīts savai valstij un nācijai.

Iekšlietu ministrs komūnists Noseks ziņu par Masarika nāvi trešdien pēcpusdienā pavēstīja parlamenta atklāšanas sēdes ievadījumā. Masarika krēsls bija rotāts ar ziediem. Noseks izteicās, ka Masariks ņēmis dzīvību sev tikai dažas dienas pēc tam, kad solidārizējies ar jauno valdību. Noseks arī pieminēja, ka iepriekšējā vakarā Masariks esot saņēmis daudz vēstuļu un telegrammu no saviem ārzemju draugiem, kurās bijuši pārmetumi Masarikam par viņa „izšķiršanos tautas labā". Noseks nelaiķi cildināja kā brīvības cīnītāju. Pēc 1 minūtes klusuma brīža parlamenta sēdi uz 5 minūtēm pārtrauca.

BBC speciālkorespondents ziņoja, ka Masariks mocījies ar bezmiegu un lietojis dažādus ārstniecības līdzekļus. Tēva piemiņas svinībās svētdien viņš bijis ļoti saguris un pēc tam viens devies pie tēva kapa, kur nolicis vainagu. Tā bijusi pēdējā reize, kad viņš redzēts atklātībā. Kādam ārzemju diplomātam viņš pirms dažām dienam it kā esot izteicies, ka viņam atņemta rīcības brīvība un viņam esot jāuzturas savā dienesta dzīvoklī. Uz Masarika rakstāmgalda atrasts nepabeigts runas uzmetums, kuru viņam bijis paredzēts teikt, sakarā ar Polijas un Čechoslovakijas līguma gada dienu. BBC ziņoja, ka Masarika līķi, kas atrasts no rīta Černija pils pagalmā, ātri novākusi piesteigusies policija.

Jans Masariks miris 62 gadus vecs. Viņš darbojies Čechoslovakijas diplomātiskajā dienestā jau no valsts dibināšanas, bijis vēstniecības padomnieks Vašingtonā un Londonā, bet no 1925. g. vēstnieks Londonā. Pēc Minchenes nolīguma viņš atkāpās no amata un devās uz ASV un visu laiku sadarbojies ar Benešu cīņā par Čechoslovakijas patstāvības atjaunošanu. Kaṛa laikā viņš devās uz Londonu un kļuva Beneša nodibinātās trimdas valdības loceklis. 1945. g. vasarā Masariks devās atpakaļ uz Prāgu un uzņēmās ārlietu ministrijas vadību, veicot šo uzdevumu līdz pēdējam laikam, arī pēc valdības pārveidošanas.

Anglijā ziņu par Masarika nāvi uzņēma ar dziļām skumjām. Ministru prezidents Etlijs, pieminot aizgājēju, izteicās, ka Masariks, domājams, nespējis samierināties ar totālitārismu, jo ļoti mīlējis brīvību. Apakšnamā Masarika piemiņu cildināja ārlietu ministrs Bevins un opozicijas vārdā Vinstons Čerčils. Antonijs Īdens izteicies, ka Masarika nāve visspilgtāk raksturojot notikumu gaitu Čechoslovakijā. Francijas parlamenta sēdē Masarika nāvi atzīmēja ar klusuma brīdi, un ārlietu ministrs Bido viņu godināja runā. ASV ārlietu ministrs Maršals trešdien preses konferencē minēja Masarika nāvi kā pierādījumu Čechoslovakijā valdošajam terroram. Stāvoklis Čechoslovakijā patlaban esot ļoti nopietns, bet tikpat nopietns tas esot arī ASV. Masarika nāvi plaši komentē arī ārvalstu prese un radiofoni. Londonas liberālais „Star", pirmais sniedzot Masarika nekrologu, raksta, ka, ja nebūtu noticis komūnistu apvērsums, arī Masariks vēl būtu dzīvs. Londonas radiofona komentātors nekrologā norāda, ka šī Masarika personīgā traģēdija reizē esot atklāts un politisks brīdinājums pārējai pasaulei.

Čechoslovakijas parlamenta sēdes otrajā daļā ministru prezidents Gotvalds stādīja parlamentam priekšā savu jauno valdību, deklarēja valdības programmu, ko vakar vienbalsīgi pieņēma. Gotvalds izteica gandarījumu, ka Čechoslovakija tagad vairs nesēžot uz diviem krēsliem, bet tikai uz viena — demokratijas. Valdība necietīšot ārvalstu iejaukšanos savā darbā un arī neiejaukšoties citu valstu lietās. Gotvalds prasīja tūlītēju nacionālizāciju, zemes reformu un jaunas satversmes pieņemšanu vēl pirms vēlēšanām. Satversmei esot jābūt tādai, kas nekavē valsts tālāko gaitu uz sociālismu. Jaunajā tautas frontē uzņemšot vienīgi pilnīgi reorganizētas politiskās partijas.

UN ģenerālsekretārs Lī pēc Čechoslovakijas delegāta Drošības padomē Papaneka apsūdzības raksta saņemšanas paziņojis, ka Papaneka ierosinājumiem esot privāts raksturs. Iesniegumā Papaneks dara atbildīgu Padomju Savienību par notikušā apvērsuma sekām, kas apdraudot tautas brīvību un dzīvību. Apvērsums

(Beigas 5. lpp.)

Masu petīcija pret „nokreјošanu" darba spēka vervēšanā

7. martā notika Latviešu organizāciju apvienības (LOA) prezidija sēde, kurā apsprieda tālāku sadarbības jautājumu starp LOA un Latviešu CP. Prezidija priekšsēdis prof. A. Švābe ziņoja par Latviešu CP pēdējā sesijā Babenhauzenā pieņemtiem lēmumiem un viedokli latviešu organizāciju apvienības jautājumā. Noklausoties priekšsēža ziņojumu, prezidijs izteica gandarījumu, ka LCP atzinusi sadarbības nepieciešamību un izvēlējusi savu priekšsēdi J. Celmu un priekšsēža vietnieku V. Janumu sarunu vešanai ar bīsk. J. Rancānu kā latviešu organizāciju apvienošanas iniciātoru.

Sakarā ar Latviešu CP pieņemtiem sadarbības noteikumiem to galīgai izlemšanai nolēma sasaukt 10. aprīlī LOA ietilpstošo organizāciju konferenci.

Bez tam, kā vienu no svarīgākiem jautājumiem prezidijs apsprieda darbaspēka vervēšanu DP vidū, atzīstot, ka līdzšinējais stāvoklis, ka darbos uz citām zemēm ņem tikai jaunos un spēcīgos un atstāj pārējos ģimenes locekļus Vācijā, ir neciešams. Tas ruinē ģimenes, no kā smagi cieš viss tautas dzīvais spēks. Uz to jāvērš IRO un rietumu lielo demokratisko valstu vērība, iesniedzot kopā ar kaimiņu tautām masu petīciju, vācot parakstus visās nometnēs.

Nolēma darīt visu iespējamo, lai varētu informēt ārzemes un visplašāko sabiedrību par mūsu stāvokli.

Lai varētu aktīvāk cīnīties par latviešu tiesībām un tautas vienības saglabāšanu, visur, kur atrodas latvieši, dibināmas savstarpējas palīdzības organizācijas.

Bīskapam J. Rancānam pēc satikšanās 8. martā ar LCP priekšsēdi J. Celmu un vicepriekšsēdi V. Janumu, 9. martā bija apspriede ar LOA prezidiju, pēc kam J. Celmam un V. Janumam paziņots, ka sarunas organizāciju sadarbības jautājumā var turpināties vai nu ar bīskapu J. Rancānu, vai arī ar LOA prezidija priekšsēdi prof. A. Švābi Detmoldā, pieaicinot šajās apspriedēs arī V. Skaistlauku un R. Osi.

Piecas valstis vienojušās par automatisku palīdzību agresijas gadījumā

Arī 16 valstu konferencē runās par Rietumu savienību

Piecu rietumvalstu konferencē Briselē jau panākta principiāla vienošanās par savstarpējo paktu, kas paredz plašas saimnieciskas saistības un automatisku visu piecu valstu militāru savstarpēju palīdzību, gadījumā, ja kāds uzbruktu vienas valsts territorijai Eiropā, kurpretim palīdzību tam gadījumam, ja uzbruktu kādas valsts aizjūras territorijām vai kolonijām, sniegtu tikai pēc īpašas vienošanās. Vēl esot tikai jāvienojas par atsevišķo līguma pantu formulējumu, ko cerot paveikt līdz nedēļas beigām.

Konferencei par Maršala plāna iedzīvināšanu Eiropā, kas sāksies pirmdien, savu līdzdalību pieteikušas visas 16 valstis. Pēdējā savu piekrišanu paziņoja Islande. Konferencē runāšot ne tikai par saimniecisko sadarbību, bet arī par Rietumu savienības dibināšanu, lai gan šīs sarunas notikšot vairāk tikai informātīvā plāksnē.

Kamēr Londonā notiek arī Eiropas arodbiedrību konference, kas grib atbalstīt Maršala plānu, Vašingtonā notiek dzīvas debates par iespējām paātrināt Eiropas atbalstīšanas likumu kongresā un sākušās arī sarunas par Grieķijas, Turcijas un Ķīnas iekļaušanu Maršala plānā, neatkarīgi no militārā atbalsta, ko šīs valstis jau saņem. Iespējams, ka senāts nobalsos jau šīs nedēļas beigās. Pēc tam, kad kongresa priekšsēdētājs pirmdien izteica šaubas, vai izdosies debates noslēgt līdz 1. aprīlim, otrdien sasaukta īpaša apspriede, kurā ārpolitiskās komisijas priekšsēdētājs Itons Maršala uzdevumā lūdzis kongresa pārstāvjus nekavēties.

Demokratu senātors MakKelars aicinājis ASV iesniegt Padomju Savienībai ultimātīvu paziņojumu, ka vēl viena padomju agresija Eiropā izraisīs kaṛu. 79 gadus vecais senātors, kas visu laiku bijis sīvs Maršala plāna pretinieks, paziņojis, ka pēdējo notikumu iespaidā savus uzskatus radikāli grozījis.

„Pravda" raksta, ka piecu valstu konference Briselē patiesībā esot tikai „mēģinājums noslēpt svarīgāko angļu un amerikāņu politikas mērķi — iekļaut Rietumvāciju Rietumu savienībā", bet Maskavas raidītājs apgalvo, ka amerikāņu virspavēlnieks ģen. Klejs esot viesojies Madridē ar oficiālu uzdevumu interesēties par vācu īpašumiem Spānijā, bet patiesībā esot runājis par Spānijas lomu Rietumu savienībā.

DM, NYHT, BBC

Viena diena pazemē

LATVIJAS LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE PAR OGĻRAČU DARBU ANGLIJĀ

No Vācijas uz Angliju plūst arvienu jauni ogļraču transporti. Tos galvenā kārtā komplektē dienvidslavi un latviešu viņu vidū ir ļoti maz. Vācijā dzīvojošo tautiešu noskaņojums arī viegli saprotams: salīdzinot ar visu to, kas dzirdēts un lasīts par Angliju, Austrālijas, Kanādas un Savienoto Valstu priekšrocības liekas milzīgas. Bet vai tas tā būs arī patiesībā? Mēs esam centušies rādīt „Latvijas" lasītājiem tās grūtības, kādas jaunās dzīves sācēju sagaida Anglijā. Bet mēs nebūt neesam pārliecināti, ka citās zemēs tās varētu būt mazākas: par Angliju mēs jau daudz zinām, par citurieni domājam, ka zinām. Par nožēlošanu, tas nav gluži viens un tas pats. Tāpēc šajā rakstā sniedzam informāciju, kas iegūta no pirmavota — tas ir nopietna, daudz pieredzējuša un nosvērta vīra stāsts.

Daudzās Anglijas pilsētās var sastapt vīrus, kas krietni vien melnāki par skursteņslaucītājiem. Nav jābūt gaišreģim, lai pateiktu, ka tie ogļrači. Kāpēc viņi iet uz mājām darba tērpā, iepriekš labi nenoskalojušies raktuvju mazgātuvēs, tas ir noslēpums, kuṛu nav izdevies noskaidrot. Angļu ogļraci var pazīt arī tad, kad viņš ģērbies civīlā uzvalkā. Ap kaklu tad viņam ir sniegbalta šalle, bet pāri vēderam pulksteņa ķēde ar daudziem kruzuļiem. Tajos gadījumos, kad viņu ir izdevies redzēt ejam kopā ar sievu, acīs duras, ka pats viņš ir stiegrains, neliela auguma, bet sieva, vienalga, liela vai maza, pašapzinīga un korpulenta. Vai no tā varētu secināt, ka viņa darbs nav viegls, bet alga laba?

Pašā pēdējā laikā Anglijā radies jauna tipa ogļracis, kuram nav nevienas no pieminētām pazīmēm. Tas ir Eiropas brīvprātīgais strādnieks. Kādu dienu, klejojot pa Donkasteras Vulvorsa milzīgajām preču zālēm, es pēkšņi dzirdu saucam manu vārdu. Tas nav nekāds lielais brīnums. Anglijā, tāpat kā Vācijā un daudzās citās pasaules malās, latviešu valodu tagad gadās dzirdēt visneiedomājamākās vietās un apstākļos.

Vīrs, kas mani sauca, izrādījās vecs paziņa, kādas lielākas lauksaimniecības vadītājs Kurzemē, kas tagad, man par lielu pārsteigumu, bija še ogļracis. Nē, pēc ārējā izskata to nu gan nekādi nevarētu teikt. Un, protams, kad turpat veikala restorānā bijām okupējuši galdiņu, viņš bija tas, kuram vajadzēja stāstīt un atbildēt uz bezgala daudziem jautājumiem.

(Beigas 2. lpp.)

Somu delegācija pilnvarota parakstīt „jebkādu pieņemamu paktu"

KĀPĒC SOMI IZŠĶIRUŠIES NEAICINĀT PADOMJU DELEGĀCIJU UZ HELSINKIEM

Somijas prezidents Pazikivi otrdien oficiāli iesniedzis Padomju Savienības sūtnim Helsinkos Somijas atbildi uz Staļina priekšlikumu slēgt Padomju Savienības un Somijas aizsardzības paktu. Notas saturu tomēr pagaidām neizpauž, un, kā ziņo „Daily Mail", tās saturs būšot vislielākais noslēpums vismaz līdz tam laikam, kamēr Helsinkos zināšot, ka nota nonākusi Staļina rokās. Iecelta arī Somijas delegācija, kas, pēc radio ziņām, paredzams, izbrauks uz Maskavu 20. martā.

Atbildes notas iesniegšana un delegācijas izraudzīšana bija noslēgums 2 nedēļu drudžainām sarunām Helsinkos, kuṛu ieilgšana, pēc „New York Herald Tribune" speciālkorespondenta ziņām, jau esot izraisījusi Staļina nepatiku. Pazikivi pēdējās dienās esot ļoti steidzinājis lēmumu pieņemšanu.

Delegācijas vadītājam ministru prezidentam Pekalam dotas pilnvaras Somijas vārdā parakstīt „jebkādu pieņemamu paktu". Delegācijā ietilps ārlietu ministrs Enkels, viņa vietnieks Svente, komūnistiskais iekšlietu ministrs Leino, zemnieku savienības līderis un valsts bankas direktors Kekonens, kokrūpniecības sabiedrības vadītājs, zviedru tautas partijas loceklis Soderjelms, sociāldemokratu partijas priekšsēdis Peltonens, Somijas parlamenta prezidents Fagerholms, armijas virspavēlnieks Sive un vairāki citi virsnieki.

Paredzams, ka delegācija ieradīsies Maskavā ar somu pretpriekšlikumiem, lai gan oficiālas personas kategoriski atteikušās par šo jautājumu izteikties. „Daily Mail" sakās ziņām, ka somi atteikšoties parakstīt līgumu, ja tas būšot tāds, kādu parakstījušās Ungārijas un Rumānijas valdības. „New York Herald Tribune" turpretim domā, ka drošs vienīgi tas, ka somi vairīsies provocēt krievus uz līdzīgu akciju, kāda notikusi Čechoslovakijā. Somu delegācija došoties uz Maskavu, cerēdama saglābt tik daudz no savas valsts neatkarības, cik vien iespējams.

Noskaņojums somu tautā un laikrakstos joprojām ir pret militāru paktu ar kaimiņzemi austrumos. Laikraksti, izņemot komūnistu organus, atkārtoti uzsveṛ, ka pakts aizkartu Somijas neitrālitāti, un uzsveṛ, ka militārs pakts nevajadzīgs, jo Somija pēc miera līguma parakstīšanas pati kļuvusi „militārs vakums" un tai nav arī nekāda iemesla baidīties no Vācijas uzbrukuma, pret ko pakts it kā vērstos. Kreiso sociālistu un komūnistu mēģinājums sarīkot „spontānas prieka demonstrācijas" pēc valdības lēmuma pasludināšanas esot radījis tikai visai „pašķidrus" gājienus.

„Daily Mail" ziņo, ka valdība ilgi debatējusi par to, vai sarunām būtu jānotiek Maskavā vai Helsinkos. Pazikivi un sociāldemokrati ieteikuši aicināt padomju delegāciju uz Helsinkiem, kur varētu uzklausīt parlamenta domas. Bez tam Maskavā somiem draudot briesmas, ka viņu priekšā noliek gatavu un negrozāmu tekstu parakstīšanai. Neatkarīgais ārlietu ministrs Enkels un citi tomēr ieteikuši Maskavu, kaut arī tādēļ, ka somi nevarot uzņemties atbildību par padomju delegācijas drošību Helsinkos. Bez tam tiešās sarunās ar padomju augstākajiem vadītājiem varot cerēt uz labākiem noteikumiem.

Iekšlietu ministrs paziņojis robežsargiem, ka tiem jābūt trauksmes stāvoklī, apgalvo Berominsteras raidītājs. Karelijas iedzīvotāji joprojām bēgot uz Zviedriju.

Zviedrijas ārlietu ministrs Undens otrdien kādā oficiālā rakstā paziņojis, ka Zviedrijas tauta un Zviedrijas parlaments esot galīgi izšķīries neiekļauties nekādos lielvalstu blokos. Zviedrijas politika nesaistīties ne ar vienu „pusi" neesot bailu, bet vesela saprāta diktēta un pamatojoties tikai uz pašuzturēšanās instinktu. Zviedrijas ministru prezidents paziņojis, ka Zviedrija apkarošot komūnistus, tāpat kā Norvēģija, tikai ar demokratiskiem līdzekļiem. Zviedrijas karalis Gustavs devies uz Dienvidfranciju, bet pa ceļam Kopenhagenā apspriedies ar Dānijas karali Frederiku. Dānijas ārlietu ministrs Rasmusens, parlamentā par Somiju runādams, izteicies, ka Dānija uzbrukuma gadījumā zināšot kā aizstāvēt savu brīvību. Dānija gribot sadarboties ar visiem, arī ar Padomju Savienību, bet politiskās brīvības ideāli tai esot tādi paši kā Anglijai, Francijai, ASV un Beneluksa valstīm.

NYHT, DM, BBC

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 20 (125) 1948. g. 12. martā
Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

SOLIS TĀLĀK

„Barakas un drupas grauzušas mūs pašus un fiziskais pagurums uzspiedis savu zīmogu arī mūsu garam" — amatā stājoties, teica jaunievēlētais LCP priekšsēdis J. Celms sesijā Babenhauzenā.

Šie vārdi patiešām raksturīgi. Par tiem bija jādomā arī tad, kad sesijas darbā izrādījās, ka LCP sastāvā izveidojušies divi „bloki", ko rādīja balsošanu rezultāti, skaitliski izpauzdamies ar gluži aritmētisku precizitāti. No vienas puses tas raksturoja jauno LCP pozitīvi, rādīdams abu „bloku" organizātorisko disciplīnu. No otras puses šāda izpausme raksturojas arī negātīvi, jo savos iecirkņos ievēlētie LCP locekļi nav kādu atsevišķu grupu, novirzienu vai partiju pārstāvji, kuņu nostāja katrā atsevišķā jautājumā bazēta attiecīgā nogrupējuma programmā un nosacīta no šī nogrupējuma vadības direktīvām, bet LCP locekļi ir savu iecirkņu vēlētāju gribas paudēji un viņu nostājas pamatam vajadzētu būt vēlētāju direktīvām. Še tātad jaužama kāda pretruna, pretruna pašā uzdevumu uztverē, un var būt ļoti dalītās domās par to, kuņa uztvere ir pareizākā.

Pēc visa tā, objektīvi vērtējot sesijas darbu, varam teikt, ka tomēr esam tikuši soli tālāk. Griba rast kopēju valodu, iet sadarbības ceļu bija vērojama visos 35 LCP locekļos. Protams kardinālā jautājuma — sadarbības tālākā iedzīvināšanā, abām pusēm vajadzēs piekāpties un aizmirst „savā" cīņas karogā rakstītos saukļus: mēs esam vienīgie . . . Sadarbības ceļu sākot ir jāaizmirst arī vienai vai otrai pusei un personai agrāk tīši vai netīši nodarītās pārestības, jo mērķis visiem taču ir viens. Pēc sesijas Babenhauzenā durvis uz sadarbību ir atvērtas plašāk kā jebkad un visa trimdas saime gaida pozitīvu atrisinājumu.

Emigrācijas jautājumā sesija nedeva neko jaunu. Atkārtotais atzinums: ASV, Kanāda, Anglija, Francija — tās ir valstis, uz kuņām LCP ieteic vērst skatus. Neviens neapgalvos, ka LCP un LCK var izšķirt mūsu izvietošanu, bet palīdzēt mums pašiem izšķirties par vienu vai otru zemi gan ir LCP spēkos. Nepietiek ar ieteikumu, brīdinājumu vai klusēšanu. Kad jāizšķiŗas palikt pie plānā maizes riecienа vai braukt, ir vajadzīgi konkrēti fakti. Paši LCP locekļi atzīst, ka mūsu centrālās iestādes izvietošanas jautājumā spiestas iet notikumu straumē. Ieteikumam vai brīdinājumam braukt uz vienu vai otru zemi tikai tad būs panākumi, ja vārdus pamatoti pierādīs sīkas ziņas, objektīvi fakti par attiecīgās valsts likumdošanu, darba noteikumiem, saimnieciskiem apstākļiem, politisko situāciju, sabiedrību, iespējām darbā avansēties utt. Vai šīs ziņas ir LCP rīcībā? Šķiet, tieši pirms gada Kaseles sesijā LCP nolēma tās vākt par visām valstīm, kas nākotnē varētu pieprasīt ieceļotājus. Un šoreiz atkal, gan citādā formulējumā, izskanēja vēlējums — iegūt plašāku informāciju par to pašu. Varbūt LCP un LCK rīcībā ziņu krājums tiešām ir, bet kā pie tā lai tiek tautieši nometnē, kam praktiski jāizšķiŗas braukt uz Austrāliju vai nē? Informācijas birojs vajadzīgs šī vārda parastā uztverē, lai informētu citus par mums, mūsu spējām un prasībām, bet arī mums pašiem, kaut vai ziņu iegūšanā par apstākļiem emigrācijas zemēs. Šai ziņā LCP un LCK varēja gada laikā paveikt daudz vairāk. Tad nevajadzētu izšķirties arī vadoties no aizbraucēju vēstulēm, kas bieži vien sākumā ir rožainākas, nekā vēlāk to pierāda dzīves īstenība.

Lai arī LCP un LCK spēkos nav izvietošanai dot radikālu pagriezienu, bet, mērķtiecīgi darbojoties, zināmu ievirzi vienas vai otras valsts vadītāju darbinieku uzskatos par mums ir iespējams panākt. Arī šajā ievirzienā daudz tālāk par iesniegumiem neesam tikuši. ASV, Kanāda, Anglija un Francija gaida sūrākā darba darītājus. Mēs sevi līdz šim afišējām ar dziesmām, dejām, daiļamatnieku darinājumiem. Vai tas ir viss, ko varam par sevi teikt un pierādīt?

Solis tālāk izvietošanas jautājumā turpretim ir sesijas atzinums dibināt ārpus Vācijas, pirmkārt Kanādā, latviešu aprūpes centrus un fondus. Šī doma gan vēl pirmsākumā un atstāta LCK izkārtošanai, saziņā ar mūsu pārstāvjiem ārzemēs. Ierosinājums prasa steidzīgu un neatlaidīgu rīcību. Ir zīmīgi, ka šim jautājumam pirmais pieskāries kāds ārzemnieks, mūsu labvēlis, sarunās par izvietošanu prasot, vai latviešiem Kanādā jau ir aprūpes organizācija un fonds.

Trešais svarīgākais jautājums sesijas darba kārtībā bija: darba nespējīgo aprūpe un ārpus nometnēm dzīvojošo apzināšana un aprūpe. Jārēķinās, ka daļai darba nespējīgo. invalīdiem un pat ģimenēm bez gādniekiem zināmu laiku nāksies Vācijā palikt ilgāk par pārējiem.

Kā izkārtot paliceju eksistenci? Varēja gaidīt, ka LCP locekļi te nāks ar ierosinājumiem, kas atvieglotu LCK jautājumu atrisināt, bet notika parastais — „uzdod LCK izstrādāt noteikumus . . ." Šai ziņā ir grēkots visās iepriekšējās sesijās. Parasti LCP sesijas ir bijušas sanāksmes, kuŗās notiek vēlēšanas, noteikumu grozījumi, uzklausīti ziņojumi. Būtībā LCP ir padomdevējs darba izdarītājai LCK un tādēļ sesijās tautas vēlētiem pārstāvjiem jānāk ar konstruktīvām idejām, ierosinājumiem, jāpalīdz izstrādāt noteikta, mērķtiecīga darba plāns, bet nevis tikai jānoklausās LCK nozaru vadītāju ziņojumi. Šoreiz varbūt to var izskaidrot ar apstākli, ka apmēram puse LCP locekļu sesijā bija pirmo reizi. Ziņojumi un vēlēšanas tādēļ aizņēma turpat ⅔ no darbam veltītā laika. Nākotnē tomēr no LCP locekļiem gaidīsim vairāk ierosmes un sagatavotības sesijas darbam. Šajā ziņā LCP locekļi varēs darboties daudz sekmīgāk nekā iepriekšējie, jo viņi ir tieši vēlēti un katrā laikā var būt kontaktā ar saviem vēlētājiem. LCP locekļu uzdevums tāpēc ir arī uzklausīt, pārrunāt un rezumēt savu vēlētāju domas un sesijās nākt ar viņu centienu un domu konkrētizējumiem, lai tad lietiskās diskusijās un apsvērumos izstrādātu noteiktu darbības plānu, kura īstenošana savukārt ir LCK pienākums.

Visumā, vērojot sesijā — labas gribas izpaudumus, rodas cerības, ka mūsu centrālo iestāžu darbs ievirzīsies saskaņotākā, plānveidīgākā gultnē nekā līdz šim un līdz ar to dos arī labākas sekmes.

H. Mindenbergs

Viena diena pazemē

(Turpinājums no 1. lpp.)

„Oglrača darbs nav ne briesmīgs, kā to domā daži, ne arī tik bagātīgi atalgots, kā to domā citi. Tie, kas te cerēja pelnīties ar gulēšanu vai iztikt bez tulznām, patiešām ir vīlušies. Bet tie, kas sevi laikus bija pieradinājuši pie domām, ka būs jāstrādā smags un pat bīstams darbs, tie nebūt nenožēlo, ka kļuvuši par ogļračiem.

Kā jau zināms, lai Anglijā kļūtu par ogļraci, ir jābeidz vispirms valodas skola un pēc tam arodskola jeb, kā še saka, treniņa skola. Tās abas ir ļoti noderīgas lietas — darbos raktuvēs nekas vairs nenāk kā pārsteigums, pie visa jau pierasts, pie kam pakāpeniski pierasts. Bet tas nebūt nenozīmē, ka pirmo reizi, laižoties ar liftu pazemē, ap dūšu nebūtu tā savādi, vai arī, ka pēc pirmām īstām darba dienām locekļi nebūtu smaga noguruma pilni. Bet, kā jau teicu, cilvēks pie visa pierod, nogurums ātri pazūd.

Ar ierašanos treniņa skolā nākošais ogļracis jau saņem pieklājīgu algu — 5 mārciņas nedēļā. Tā ir ogļraktuvēs virszemes strādnieka algas norma. No šīs summas 2 šiliņus 7 pensus atvelk sociālai apdrošināšanai, bet 29 šiliņus 7 pensus hostelim. Tātad skaidrā naudā 67 šiliņi 7 pensi resp. apm. 10 šiliņu vairāk kā lauksaimniecībā.

Savu treniņa skolas laiku visādā nozīmē varu atcerēties ar patikšanu, jo sevišķi vel tāpēc, ka tas nāca pēc sadales nometnes tukšiem un valodu skolas patukšajiem laikiem. Bet pie tā nav vērts kavēties, jo varu taču stāstīt par īstām ogļraktuvēm un īstiem ogļračiem. Bet viens gan, Anglijā ir daudz raktuvju, katram raktuves direktoram ir savs raksturs. Tāpēc arī jau laikus brīdinu, ka citās vietās arī apstākļi var mainīties gan uz labo, gan arī uz ļauno pusi.

Kad pēc visu skolu laimīgas absolvēšanas ieradāmies darbā raktuvēs, mūs nepatīkami pārsteidza tas, ka vēl nebūt neesam gatavi ogļrači, bet tikai mācekļi. Tagad gan vaļsirdīgi atzīstos, ka uz zināmu laiku arī mācekļu gods ir ļoti noderīgs. Cik ilgi tas katram jānes? Noteikta termiņa, šķiet, nav. Viss atkarājas no treniņa ierēdņa un „feiermaņa". Pirmais pārņem visus jaunos ogļračus un visās vajadzībās mums jāgriežas vienīgi pie viņa, jo viņš zināmā mērā uzskatāms par mūsu aprūpētāju. „Feiermans" ir darbu vadītājs savā apakšzemes sektorā — tādos sadalīta visa pazeme. Viņa uzdevums, starp citu, raudzīties, kur izplūst gāze un ar drošības lampas palīdzību noteikt tās daudzumu. Pie vieglās gāzes, kas ceļas pret griestiem, lampa uzliesmo spožāk. Ar liesmas gaismu un garumu nosaka gāzes daudzumu. Pie smagās gāzes viss notiek pretēji — lampas liesma slāpst. Ja raktuvē ieplūst smagā gāze, spridzināšanas darbus var netraucēti turpināt, bet ja vieglā — tad tikai līdz zināmai koncentrācijai. Šim kungam tad nu gāze jāizklaidē vai jānosprosto. Bet tā kā mūsu raktuvēs gāzes nav, tad viņš galvenā kārtā nodarbojas ar spridzināšanu. Šie divi vīri tad arī mūs pastāvīgi novēro un, saprotama lieta, — ziņo par mums raktuves direktoram.

Mēs strādājam kopā ar veciem ogļračiem un no viņiem iegūstam to galīgo ogļraču mākslas slīpējumu, ko nevar dot neviena skola, bet tikai pats darbs. Un jādara mums viss tas, ko dara vai ir darījuši vecie ogļrači. Piem., nedēļu nostrādāju kā poniju „draivers". Te jāpaskaidro, ka mūsu raktuves ir diezgan vecas. Tikai galvenā ejā ir bezgalīgs, motora vilkts tross, pie kuŗa piekabina truļus, vienā virzienā iet pilnie un pretējā tukšie. Līdz galvenai ejai, turpretim, pilnos truļus nogādā ar poniju velkmi. Modernās raktuvēs, kā gar ogļu slāni, tā arī līdz galvenai ejai iekārtotas bezgalīgas lentas. Mums no modernām ierīcēm ir tikai ogļu zāģis, kas izzāģē zināmam slāņa gabalam apakšu, pēc kam šo gabalu izspridzina un cilvēka rokas tad met ogles truļos.

Pagaidām mēs saņemam dienas algu — akorddarbi nāks ar laiku, domājams tikai tad, kad būsim galīgi nobrieduši patstāvīgam darbam un ja raktuves apstākļi to atļaus. Pirmā nedēļā saņēmu 5 mārciņas un 15 šiliņus, tā ir zemākā apakšzemes strādnieka alga, tādu saņem poniju „draiveri" un truļu kabinātāji un, protams, no tās tad jāmaksā hostelis, jāģērbjas un šis tas arī jāietaupa. Atzīmēsim salīdzinājumam, ka lauksaimniecības hosteļa laukstrādnieka pilna alga ir 4 mārciņas un 10 šiliņi nedēļā. Patlaban es strādāju pie paša ogļu slāņa — metu ogles truļos, stutēju griestus, cērtu ar kapli, lieku truļu sliedes un daru daudzus citus darbus. Še par dienu maksā vienu mārciņu. Vienu nedēļu strādājam 5 dienas, otru — 6, pie kam par sestdienas darbu ir 50% virsmaksas. Pagājušā nedēļā, kad strādājām 6 dienas, es nopelnīju 7 mārciņas, 15 šiliņus un 4 pensus. Šajā summā bez pašas darba algas ir ieskaitīta arī 9 šiliņi liela ūdens piemaksa, jo mūsu sektorā ir ūdens.

Jūs, bez šaubām, interesē jautājums par darba bīstamību. Es nedomāju, ka raktuvju strādnieka darbs būtu bīstamāks par metallietuves vai tamlīdzīgas fabrikas strādnieka darbu. Kā tur, tā te acis patiešām vienmēr jātur vaļā un ļoti daudz kas atkarīgs no paša uzmanības. Man šķiet, ka te spēkā kāds gluži militārs likums — nodrošināt aizmuguri. Ierakties slānī un nenobalstīt alu — jā, tas jau patiešām ir bīstami. Cik esmu noskaidrojis, tad smagāki nelaimes gadījumi atgadoties reti. Citādi tas ir ar vieglīem ievainojumiem, piem., kāju vai roku noberzumiem, kas galvenokārt gan atkarīgi no ogļrača spējām piemēroties apstākļiem. Mūsu raktuvēs ogļu slāņa biezums ir trīs pēdas ar nelielām svārstībām uz augšu vai uz leju. Tas nozīmē, ka jāstrādā gan sēdus, gan tupus, gan arī pilnīgi guļus. Ja nu rīkojoties ar lāpstu vēl nav pietiekamas veiklības, tad gadās pašam sev ievilkt kādu svītru.

Lai uzskatāmi raksturotu ogļrača dzīvi un darbu, mēģināšu sniegt vienas darba dienas šķērsgriezumu. Ceļamies pl. 5. Līdz 6 paēdam brokastis. 6,15 mūs jau gaida autobuss — no hosteļa līdz raktuvēm 3 km. Kam jābrauc tālāk, tam jāizbrauc agrāk. 6,25 esam raktuvēs. Speciālās telpās noģērbjam tīrās drēbes un ar dvieli ap vidu ejam uz otru telpu uzģērbt darba drēbes. Tad, kas neņem maizītes hostelī, tas tās paņem še kantīnē, lai apakšā atpūtas brīdī būtu ko ieturēties. Tad piestiprinām pie ķiverēm lampas, bet pie jostas uz muguras 1 kg smago akumulātoru. Tas viss jāizdara ar aprēķinu, lai 7 jau būtu pazemē. Tad uz liftu. Sākumā vienam otram laižoties lejā kutēja, bet nu jau pierasts. No lifta līdz darba vietai jāiet 1 km. Nonākot darba vietā, vecie ogļrači aiziet katrs savā patstāvīgā darbā, bet mēs, jaunie, sagaidām „feiermani", kas mūs norīko. Ir 7.30, kad sākam.

Strādājam un cieši vērojam, kā to pašu darbu veic vecie ogļrači. Un bieži ar savu spēku vien netiekam galā, jāsauc vecais palīgā. Un tiklīdz tas pieliek savu prasmi, izrādās, ka šķietami ļoti smagam darbam pietiek pat pusspēka. Pl. 10 pusstundu ilgs pārtraukums, tad noēdam līdzi paņemtās maizītes un dzeram tēju no skārda pudelēm (stikla pudeles raktuvē ienest aizliegts, tāpat smēķēšanas piederumus). 10.30 raujam tālāk. Ap pl. 2 visi sākam skatīties apkārt kā zirgi pēc auzām, jo 2,15 darba laika oficiālās beigas. 2.30 sākam uzbraukt augšā. Izlēkuši no lifta, skriešus nododam lampas — tās pieslēdz īpašam aparātam strāvas uzpildīšanai. Tad ar motoru darbinātām sukām noraušam zābakiem dubļus. Dažus mirkļus vēlāk netīrās drēbes jau ir skapī, bet mēs paši zem dušas. 3,10 tīri un nospodrināti, cigaretēm zobos, atkal kāpjam busā, bet 3,30 jau sēdam hostelī pie pusdienu galda. Viss pārējais laiks ir brīvais laiks un ar to nu katrs var darīt, ko vien grib. Un jāsaka, tā izmantošanā arī valda vislielākā dažādība: no mācības grāmatas līdz „glāzītei."

Jūs braucat ar vilcienu vai busu, un netālu no sliedēm vai ceļa redzat kūpošu dūmeņu puduri un tiem blakus — milzīgus, melni pelēkus kalnus. Tā ir ogļraktuve, bet kalni izauguši no oglēm izlasītiem akmeņiem. Un pēkšņi jūs aptveŗat, ka dziļi zem jums strādā cilvēki, lai izceltu dienas gaismā netīro, bet enerģijas piesātināto vielu, kas dod ne vien siltumu un vissmalkākos mediciniskos preparātus, bet arī pilnīgi jaunas, agrāk nebijušas vielas kā mieram, tā karam. Visur redzamie lielie plakāti, kas aicina pieteikties darbam raktuvēs, ir labākais liecinieks, ka darba roku tur arvienu vēl trūkst.

Anglijā, februārī.

Andrējs Grauds

Ieteic izmantot darba iespējas Anglijā

AMERIKĀŅU UN FRANČU JOSLAS AGRONOMU SANĀKSME VALKĀ

Pievienojoties LCP Babenhauzenas sesijā pieņemtajiem lēmumiem par tālāko izvietošanos, amerikāņu un franču joslas latviešu agronomi sanāksmē 6. un 7. martā Valkas nometnē nolēma, ka pilnā mērā jāizmanto iespējas nokļūt darbā Anglijā. Agronomi atzina, ka citās zemēs tuvākajā laikā nebūs iespējams rast labvēlīgākus darba apstākļus, kādēļ mūsu centrālajām iestādēm jālūdz Anglijas valdība, lai tā plašākos apmēros atļauj pārvietoties ģimenēm. Sanāksme uzdeva biedrībai sadarboties ar angļu joslas agronomu biedrību un atsevišķās valstīs noorganizēt sakarniekus, lai tie vāktu nepieciešamo informāciju par darba iespējām un mūsu speciālistu iesaistīšanu citu zemju lauksaimniecībās. Lūdza LCP un LCK saziņā ar LAB izraudzīt agronomu un lauksaimniecības darbinieku pārstāvjus pie okupācijas iestādēm un mūsu aprūpes organizācijām.

Latviešu agronomu biedrības valde kopā ar LCK izglītības nozari mēģinās izkārtot jautājumu par skolu jaunatnes iesaistīšanu lietderīgā darbā skolu brīvlaikos. Ierosināja sasaukt mazpulku pārstāvju sanāksmi bijušo mazpulku darbinieku apvienošanai.

Sanāksmē, ko vadīja prof. P. Starcs, ieradās 74 agronomi. Prezidēja V. Skulte, V. Grozgalvis, P. Finartijs, R. Ozoliņš, B. Sāns, L. Venters un angļu joslas pārstāvis N. Dzelzgalvis. Par Latviešu agronomu biedrības priekšnieku no jauna ievēlēja prof. P. Starcu, bet valdē — J. Venneru, P. Finartiju, A. Šteinhardu un J. Mūzikantu. Ar Valkas nometnes atbalstu sanāksmei bija gādāti labvēlīgi apstākļi. Agronomi apmeklēja prof. N. Maltas dārzkopības skolu Fišbachā un Valkā, piedalījās pulkv. O. Kalpaka piemiņas atcerē un noskatījās Valkas drāmatiskās kopas uzvedumu „Gleznotājs Otiņš". Alfr. Līrums

Nometņu dzīve

MARTA sākumā no Dānijas aizbrauca pirmie divi transporti ar strādniekiem Anglijai. Aizbraucēju vidū bija vairāki latvieši.

JAUNATNE vai nometne — kas vainīgs gadījumos, kad jaunatnei pārmet nepietiekami labu audzināšanu. Šāds jautājums radās Valkas nometnes jaunatnes audzināšanas padomē. Prāv. J. Pudāns teica, ka jāaudzina ne vien jaunatne, bet arī nometne. Skolas mācības gadu nolēma atsākt 5. aprīlī un turpināt līdz 20. jūnijam, vajadzības gadījumā mācības laiku saīsinot.

EUTINAS baltiešu nometnē par latviešu pārstāvi ievēlēts līdzšinējais A. Kumermanis. Viņš ievēlēts arī par latviešu komitejas priekšsēdi, bet komitejas locekļiem A. Zemdegs, E. Šmits, P. Grīnbergs un L. Grabe.

FIŠBACHAS dārzkopības skolu 3. izlaidumā beidza 29 audzēkņi, kas mācījās 1 gadu. Sākumā grupā bija 54 cilvēki, bet 22 pakāpeniski izstājās un 3 neizturēja beigu pārbaudījumus.

Šobrīd nav iespējams palīdzēt

Baltijas Imigrācijas Sadarbības komisija Argentīnā (priekšsēdis J. Bite, Casilla de Correo 2366, Buenos Aires) lūdz ievietot šādu paskaidrojumu: Ing. mec. C. Baumans nodeva komisijas rīcībā viņam adresētas vēstules sakarā ar viņa darba piedāvājuma sludinājumu „Latvijā". Vēstuļu lielā skaita dēļ komisijai nav iespējams katram personīgi atbildēt. Pagaidām vēl komisijai nav iespējams rūpēties par Vācijā esošiem tautiešiem, bet visi reflektanti ir reģistrēti kandidātu sarakstos (ja viņu vēstulēs ir bijuši visi nepieciešamie dati) tam brīdim, kad tāda iespēja rastos. Tad arī nekavējoties paziņosim „Latvijā" iespēju un noteikumus, uz kuŗu pamata komisija varēs rūpēties par Vācijā esošiem tautiešiem. Tiem, kas nebūtu uzdevuši pilnīgus datus par sevi un ģimeni, lūdzam tos atsūtīt: 1) uzvārds (sievietēm arī pirmslaulību uzvārdu); 2) vārds; 3) kur dzimis; 4) kad dzimis; 5) nodarbošanās (amats); jo sīkāk, jo labāk: inž. spec. lai atsūta curiculum vitae, kas eventuāli dotu iespēju komisijai rūpēties par tiem īpaši; 6) ģimenes stāvoklis; 7) ģimenes locekļu radnieciskā attiecība ar ģimenes galvu; 8) ticība; 9) vai ir kāds fizisks defekts un 10) pilsētu, kuŗā atrodas tuvākais Argentīnas konsulāts.

Nometņu dārznieki atkal pie lāpstām

SĀKAS DARBI ĢIMEŅU DĀRZIŅOS

„Nākamā gadā jau nu gan vairs Vācijas zemi neraknāsim," pērnajā vasarā teica daudzi no mums. Gads pagājis, tomēr tikai retais aizbraucis un, domājot par sulīgu tomātu vai kādu kālīti, jāķeras atkal pie ģimeņu dārziņu apstrādāšanas.

Apariet zemi rudenī! To reti kāds no mums izdarījis, kāpēc nekavējoties jāuzrok tagad. Zemei vajaga arī mēslu. Nepieciešamākie kūtsmēsli. Kaliju un fosforskābi var aizstāt arī ar pelniem.

Redīsi izaug visātrāk — 7—8 nedēļās. Tie izturīgi pret salu. Var sēt jau marta beigās, ik pēc 2 nedēļām sēšanu atkārtojot. Galviņu salāti izaug 3 mēnešos. Jāsēj tad pat, kad redīsi. Burkāni sējami no marta beigām līdz jūnija sākumam. Sarkanās bietes labāk sēt, nekā stādīt, jāsēj aprīļa sākumā, 10 cm bieti no bietes. Pētersīļus var sēt jau marta beigās, 2 cm vienu no otra. Cukurzirņi sējami aprīļa sākumā. Pupas parasti sēj maija vidū, bet agrie kartupeļi dēstāmi jau aprīļa beigās. Gurķi sējami maija sākumā. Tomāti jāaudzē no stādiem un izstādāmi pēc apm. 20 maija, 50—60 cm vienu no otra. Tabakas stādi izdēstāmi maija vidū, 3 rindas dobē. Sīpoli jāstāda maija vidū uz 1 m platas dobes 4 rindās. Stādiem jābūt 8 cm vienam no otra, bet ja dēsta sīpolus, tad ar 15 cm atstarpi. Ķirbji stādāmi maija vidū.

Jau laikus iegādājamas visas nepieciešamās sēklas.

VĒSTULES REDAKCIJAI

O. Kalniņš, Augsburgā

KĀPĒC TĀ?

Vairākas reizes esmu nejauši uztvēris Štutgartes radiofona pārraidītu latviešu mūzikas programmu. Ne latviešu presē, ne arī kur citur nekad tomēr neesmu lasījis, ka tādi raidījumi vispār notiek, nemaz nerunājot par to laiku vai izpildītājiem. Nav domājams, ka latviešu radio klausītāji kādreiz pārskata vācu radio programmas žurnālus, tā kā šo raidījumu noklausīšanās ir pilnīgi pakļauta nejaušībai.

Kas šos raidījumus organizē? Vai nebūtu iespējams tos jau laikus izziņot latviešu presē? Tas, liekas, būtu arī pašu koncertu rīkotāju interesēs.

I. Bērziņš, Germersheimā

KĻŪDAS VISI

Latvijas 3. numurā Saki (Munro) novelē ir runa par kādām stikla vai verandas durvīm, kas nepareizi tulkotas par „franču logu" (French window). Laikraksta 6. numurā Minesotas štats „pārkristīts" par Mainesotu. 7. numurā uzņēmuma parakstā bij. ungāru ministru prezidents Nadžijs „nodēvēts" par komūnistu līderi Rakošiju un otrādi.

Teiks, tie visi sīkumi. Bet kad tādus sīkumus palaiž garām, tad tie sarodas tik kuplā skaitā, ka tikt vaļā no viņiem nav nemaz vairs viegli.

Kāds būs 9. gājiens pasaules stratēģijas šacha partijā?

AUSTRUMI UN RIETUMI VIENUGADU PĒC TRUMENA DOKTRĪNAS PASLUDINĀŠANAS ATZINUŠI, KA JĀSTEIDZAS

No Stokholmas pagājušā nedēļā ziņoja, ka tur iesācies karš . . . pamatskolnieku starpā. Padomju vēstniecības pirmais sekretārs Kamarovs sūdzējies, ka krievu ierēdņu bērniem uzbrūkot zviedru bērni, kas mazos krievēnus sagaidot aiz vēstniecības skolas durvīm. Vēstnieka Černičeva 8 gadus vecā meitiņa jau vairākkārt esot pārradusies mājās raudādama un ar zilu aci. Zviedru iestādes nenoliedza, ka ziņojums atbilstu patiesībai, bet arī nesolīja, ka varēs šos bērnu karus izbeigt.

Dažas dienas pēc tam padomju vēstnieks Londonā iesniedzis Lielbritanijas ārlietu ministrijai citu protestu — ne par bērnu ķīviņiem, bet pret Londonas konferences lēmumiem par Rietumvācijas saimniecisku apvienošanu. Notā teikts, ka padomju valdība noteikti noraida Londonas konferences lēmumus un paziņo, ka „tiem nebūs nekāda likumīga spēka un starptautiska svara." Nav vēl zināma britu atbilde, bet jāpieņem, ka tā nebūs daudzsološāka par to, ko saņēmis padomju pirmais sekretārs Zviedrijas galvaspilsētā.

8 ŠACHA GĀJIENI VIENĀ GADĀ

Šos divus protestus varētu arī nemaz nepieminēt, ja ziņas par tiem nepienāktu laikā, kad pasauli no jauna satraukuši notikumi, kuŗu dalībnieki nesūdzas vis par zilām acīm, bet par zaudētām brīvībām, dzīvībām, valstīm. Tie ir notikumi, kas iezvanījuši jaunu diplomātisku augstspriegumu tieši laikā, kad rietumu prese atzīmē īpatnēju „jubileju" — šodien, 12. martā, paiet tieši viens gads, kopš ASV prezidents Trumens speciālā vēstījumā kongresam pasludināja „Trumena" doktrīnu kā pretsvaru komūnismam.

Toreiz komūnistu vadīti, partizāni centās gāzt Grieķijas vēlēto valdību un Padomju Savienība izdarīja spiedienu, lai iegūtu politiskas un stratēģiskas koncesijas no Turcijas. Vienā gadā, kas starplaikā aizgājis, noticis ļoti daudz. Bet svarīgākos notikumus, tagad secībā apskatot, var redzēt, ka tie bijuši it kā šacha vilcieni sarežģītā un bīstamā partijā. Gājienu kārtība bijusi tāda:

1. Rietumu gājiens: 1947. g. 5. jūnijā ASV ierosināja Maršala plānu Eiropas atjaunošanai.

2. Austrumu gājiens: 3. jūlijā Padomju Savienība un vēlāk tās satelīti paziņoja, ka boikotēs Maršala plānu, un pasludināja „Molotova plānu."

3. Rietumu gājiens: 22. septembrī 16 Eiropas valstis apstiprināja uzmetumu Eiropas atjaunošanas programmai.

4. Austrumu gājiens: 5. oktobrī nodibinājās kominforms.

5. Rietumu gājiens: 17. novembrī prezidents Trumens pieprasīja kongresa ārkārtējai sesijai pagaidu palīdzību Eiropai, līdz Maršala plāna iedarbināšanai.

6. Austrumu gājiens: Novembra beigās komūnisti sāka streikus Francijā un Italijā, kas turpinājās vēl decembrī.

7. Rietumu gājiens: 22. janvārī 1948. g. Lielbritanijas ārlietu ministrs ierosināja dibināt Rietumeiropas savienību, iekļaujot tajā arī Rietumvāciju — citiem vārdiem, ierosināja aliansi pret padomju ekspansiju.

8. Austrumu gājiens: 25. februārī padomju vara nostiprināja savas pozicijas Čechoslovakijā un iesniedza prasības Somijai.

9. gājiens vēl nav galīgā veidā iezīmējies. Pēc iepriekšējās loģikas tas būtu jādara rietumiem, un pazīmes arī liecina ne vien par to, ka gājiens drīz sekos, bet arī par to, kāds tas būs.

VISMAZĀKĀ EIROPA, KĀDA VĒSTURĒ ZINĀMA

Kamēr citkārt vēsais Francijas ārlietu ministrs Bido parlamentā teicis: „Viss, kas vēl no Eiropas palicis, ir 16 Maršala plāna valstis. Tā ir vismazākā Eiropa, kāda jebkad vēsturē zināma . . . Nevar būt demokratijas zemē, kur opoziciju nošauj un pakaŗ . . ." Anglijas vicepremjērs Morisons rāmi konstatējis: „Notikumi ir tik skumji līdzīgi Minchenes dienu notikumiem, tie tik šausminoši atgādina Hitlera techniku," bet viņa daudz choleriskākais politiskais pretinieks Vinstons Čerčils: „Trešā kaŗa draudi veļas mums tuvāk ar katru krievu agresijas un komūnisma varmācības un intrigu aktu." Pat britu strādnieku partijas kreisā spārna laikraksts „Tribune" bijis spiests atzīt: „Ja tāda rīcība, kādu esam pieredzējuši pēdējās dienās, iezīmē Padomju Savienības negrozāmo politiku, tad rezultāts galu galā būs karš," bet amerikāņu laikraksts „Newsweek" savelk iespaidus Londonā: „Visam pāri tomēr ir nospiedēja atziņa, ka Eiropas demokratiju taktika atkal reiz nožēlojami pierādījusi nespēju izturēt baigus pārbaudījumus."

Citu rakstu tas pats „Newsweek" iesāk ar rindkopu: „Divpadsmit Hitlera gadi un Staļina diplomātija pēc kaŗa gandrīz jau bija pārliecinājuši pasauli, ka to vairs nav iespējams satraukt. Pagājušā nedēļā krievi pierādīja, ka viņi tomēr to spēj. Satraukumu neizraisīja vis tas, ka dzelzs aizkars žvadzēdams aizsedza Čechoslovakiju un nolaidās zemu pār Somiju. Tas jau bija paredzēts. Bet rietumus satrauca cinisms un steiga, ar kādu sarkanie rīkojās."

6 IEMESLI KREMĻA STEIGAI

Saprotams, ka rietumos izteikti ļoti daudzi minējumi, kāpēc Kremlis šoreiz rīkojies tik steidzīgi. „New York Times" raksta, ka Vašingtonā par ticamākiem minot šādus trīs iemeslus: 1. Kremlis norūpējies, ka Maršala plāns drīz varētu iedarboties un grib sagrābt iniciātīvu Eiropā pirms tas notiek, 2. Kremlis ievērojis, ka „tieksme uz rietumiem" Austrumeiropā joprojām dzīva un tāpēc nolēmis noārdīt „pēdējos tiltus", 3. Čechoslovakijā vēlēšanas gaidīja maijā, bet Somijā jūlijā; abās zemēs paredzēja, ka labā spārna partijas iegūs daudz balsu uz komūnistu rēķina.

„Daily Mail" min šādus trīs iemeslus: 1. Redzot, ka Rietumeiropas valstis arvien vairāk stabilizē savus spēkus, Kremlis nolēmis strauji konsolīdēt savu iespaida sfairu, lai koncentrētos ideoloģiskai cīņai par Vāciju un Rietumeiropu, 2. Komūnisma spēka demonstrācija visvairāk domāta, lai iebiedētu Italijas vēlētājus aprīļa vēlēšanās, (šim nolūkam kalpo arī padomju paziņojums, ka tie atbalstīs Italijas koloniju prasības), 3. Komūnistu akcijas Prāgā un Helsinkos patiesībā domātas uzmanības novēršanai no citiem „aukstā kaŗa kaujas laukiem", kur Kremlis grib kļūt aktīvāks — pirmām kārtām Ķīnā.

Stāvoklis Ķīnā patiešām tuvojas jaunai izšķirīgai fazei. Komūnisti lēni, bet neatlaidīgi iet uz priekšu, un ASV ģenerālis Vedemeijers, liecinādams kongresa komisijai par palīdzības nepieciešamību, teicis: „Es nedomāju, ka dolari vien varētu apturēt komūnistus. Ja mēs nespersim vajadzīgos soļus visas pasaules mērogā, tad mums būs jāmaksā ar asinīm. Mums vajadzīgs militārs spēks un atbalsts savu ieguldījumu sargāšanai."

Un tomēr vērotāju vairākums domā, ka pašlaik svarīgākais „aukstā kaŗa" cīņu lauks būs Eiropa, kuŗas demokratiskā daļa kļuvusi tik baigi maza. Cīņa par šo visvecāko kontinentu, kas patiesībā iesākusies jau priekš astoņiem gadiem, iegājusi jaunā kulminācijā.

PATIESĪBĀ TAS SĀKĀS PRIEKŠ 8 GADIEM

Toreiz, priekš astoņiem gadiem, padomju tanki un kaŗavīri spēra pirmos soļus pāri robežai, kas, nocietināta un drošības dēļ platā joslā par tuksnesi pārvērsta, šķīra komūnistiskos austrumus no rietumiem. Baltijas valstis bija vienas no pirmajām, kam bija lemts pazust aiz vaļņa, ko tikai daudz gadus vēlāk Vinstons Čerčils nokristīja par „dzelzs aizkaru". Pēc tam aiz tā paša aizkara nozuda Polijas 22,6 milj. iedzīvotāju, Dienvidslavijas 15,7 milj., Rumānijas 15,9 milj., Ungārijas 8,9 milj., Bulgārijas 8,9 milj., Albanijas 1,14 milj. Čechoslovakijas 12,3 milj. un nu, šķiet, pienākusi kārta Somijas 3,8 miljoniem.

Kas būs nākošais?

„New York Times" domā, ka nākošā izšķiršanās gaidāma Italijā un Francijā. Italijā tā notiks aprīļa vidū, kad komūnisti cer ar balsu vairākumu iekļaut šo zemi padomju sfairā, Francijā izšķiršanās notikšot tad, kad komūnisti atzīs, ka pienācis īstais brīdis jaunam triecienam pret Šumaņa valdību.

„New York Times" iespaidīgā ievadniece Anna O'Hara MakKormika telegrafējusi no Frankfurtes: „Pēdējās nedēļās augstākie militārās valdības darbinieki krasi grozījuši uzskatus par to, cik ilgs laiks paies, kamēr Krievija varas līdzekļiem izšķirs miera vai kaŗa jautājumu . . . Pretstatā savai agrākai taktikai, krievi tagad spēlē nevis uz gadu, bet tikai mēnešu laika iegūšanu. Kamēr agrāk viņi mēnešiem turpināja debatēt par nesvarīgiem jautājumiem, tagad tie atsviež svarīgus lēmumus, it kā tie vairs neinteresētu. — Līdz šim viņi rīkojās, lai visu atliktu, tagad viņi rīkojas, it kā būtu jāsteidzas, — teica kāds ļoti augsts ierēdnis."

PĀRMAIŅAS EIROPĀ GAIDA TUVĀ NĀKOTNĒ

Arī rietumi acīm redzot jūt, ka nav vairs daudz laika. Kāda ASV kongresa apakškomisija šinīs dienās iesniegusi ziņojumi: „Komūnistiem ir viens mērķis — pasaules revolūcija. Viņi pieņem, ka šī revolūcija būs varmācīga. Gan komūnistu, gan nekomūnistu valstsvīri tagad paredz lielas pārmaiņas Eiropā ļoti tuvā nākotnē."

Par rietumu steigu, gatavojot nākošo šacha gājienu, liecina konferences Londonā, Briselē un Parīzē. Sāk tapt Rietumu savienība un raksturīgā kārtā šķiet, ka valstsvīriem tagad visvieglāk vienoties par militāras sadarbības nepieciešamību.

Pāri visam gan joprojām paliek jautājums: „Vai ASV pievienos saimnieciskai palīdzībai arī militāras garantijas?" Rietumu pasaule meklē kaut ko līdzīgu jaunai Atlantijas chartai, kas nodrošinātu vismaz visvairāk apdraudētajām valstīm — Italijai, Francijai un Zviedrijai palīdzību pret agresiju, bet visiem skaidrs, ka arī visplašākā Rietumu savienība nespētu palīdzēt, ja ASV paliktu malā. Ar sasprindzinātu interesi tāpēc pasaule gaida oficiālo ASV deklarāciju par Rietumu savienību, kuŗas pasludināšana pirmdien pieteikta ārlietu ministrijā Vašingtonā. Vairums rietumu laikrakstu joprojām ir optimistiski, jo Trumena doktrīna vēl dzīvojot.

Ir izskanējusi atziņa, ka visas tautas un visas valstis šai pasaulē tomēr ir cieši un liktenīgi saistītas, nevar pamest vienu nelaimē, ja negrib, lai drīz tā pati nelaime klauvētu arī pie nākošām durvīm.

Vai mums — mazajiem — ir vērts atgādināt, ka šī atziņa izteikta ļoti, ļoti vēlu?

A. Lp.

Pirmkārt, otrkārt, treškārt

Karlsruhes laikraksts „Badische Neueste Nachrichten" publicējis AP korespondenta Haithovera ziņojuma, kuŗā teikts: „Politiskas aprindas Vašingtonā uzskata, ka tiešs austrumu un rietumu konflikts iespējams trīs gadījumos. Pirmkārt, ja Padomju Savienība mēģinātu padarīt Zviedriju un Norvēģiju par saviem satelītiem. Otrkārt, ja Padomju Savienība no jauna lūkotu izlauzties cauri barjērai, ko veido Irāna, Turcija un Grieķija, lai nostiprinātos Vidusjūras austrumu telpā. Treškārt, ja Padomju Savienība lūkotu izlauzties cauri vai apiet amerikāņu, angļu un franču līniju Vācijā un Austrijā."

„Ķegums" brauc ar Latvijas karogu

LATVIEŠU JŪRNIEKI PASAULES ŪDEŅOS UN SVEŠĀS ZEMĒS

Pēc bij. Kr. Valdemāra jūrskolas inspektora un Flensburgas jūrskolas latviešu daļas vadītāja kapt. P. Neimaņa informācijas, pasaules ūdeņos pašreiz brauc ap 300 latviešu jūrnieku. Visi viņi labi atalgoti un daļa strādā atbildīgās vietās. Kapt. Kr. Grīniņš vada amerikāņu tvaikoni „Joseph M. Medill". Uz zviedru 23.000 brt. lielā kuģa „Svealand" par trešo virsnieku kalpo B. Ozoliņš. Vairāki latvieši ir kapteiņi un stūrmaņi uz Ēģiptes kuģiem. „Esso Aunapoli" par otru stūrmani brauc K. Kundziņš.

Kapt. Galdiņš ir jūras krastu inspektors Sanfrancisko. Latviešu jūrniekus turienes kuģniecības sabiedrībās vērtējot augsti. Ņujorkā mīt jūrnieks K. Ošiņš, kas tautiešiem izpalīdzīgs dabūt vietas uz kuģiem. Viņa adrese: 130 West Street, Corner Fulton Street, New-York, N. Y. Tur dzīvo arī kapt. Kiršfelds ar ģimeni. Kapt. Sole nesen miris.

Uz kaŗa laikā ASV ūdeņos palikušā Grauda rēderejas tvaikoņa „Ķegums" brauc kapt. Matisons, bet uz „Everagru" kapt. Blauss. Abi kuģi uztur satiksmi starp Ņujorku un Ņufaundlendu. Pēdējais ar Honduras karogu, bet „Ķegums" cauri visiem kaŗa gadiem un vēl tagad kā vienīgais šķērso jūras ar Latvijas karogu. Arī pašam Graudam Ņujorkā jau ir savs kuģniecības kantoris. Ar saņemto atlīdzību par kaŗa laikā nogremdētiem savas rēderejas kuģiem, viņš nodomājis iepirkt jaunus kuģus.

Latviešu jūrnieks Pēteris Līcis 1947. g. vadīja laivu, kas ar 24 baltiešu bēgliem šķērsoja okeānu un novembrī piestāja Floridā.

J. Vestfālis

Kad Šveice ārzemniekiem neliedz iebraukšanas atļauju

KLASISKĀ NEITRĀLITĀTES ZEME JAUNĀ SITUĀCIJĀ

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI NO CIRICHES

Ja savā laikā, kad mazo valstu likteņus mēģināja noteikt Tautu Savienība, kāds no tās delegātiem asprātīgi Šveici salīdzināja ar izlutinātu dejotāju, kas nevar izšķirties daudzo pielūdzēju pulkā, tad šodien tas ir citādi. Nav vairs svarīgi, vai ģeografiskais stāvoklis vai politiskā taktika Šveici pasargāja no kaŗa. Ārējie apstākļi tikai sekmēja šejieniešu izšķiršanos. Šodien šveicietis zina, ka viņam nav pa ceļam ar komūnismu. Namamāte gan vēl neatsakās no austrumu kaviāra, bet stiprais dzimums vairs neslēpj savu izšķiršanos par rietumiem.

Bernes-Ciriches vilcienā esmu raksturīgas sarunas lieciniece. „Atombumba vien neizšķirs nākamo kaŗu. Tiem, kas gribēs dzīvot, būs jāupurē dzīvības. Arī mēs šoreiz nebūsim tikai vērotāji." Līdzīgi domā vairākums. Sevišķi viegla bija izšķiršanās tiem daudziem tūkstošiem šveiciešu, kas eksistē no tūristiem. Kaŗa gados cieši savilktās jostas atkal kļuvušas vaļīgākas. Bet pēdējos gados skaidri pierādījies, ka tūristi ierodas vairs tikai no tām valstīm, kas nav aiz dzelzs priekškara.

Šveices saimnieciskā dzīvē pēdējie gadi uzrāda ievērojamu rosību. Rūpnīcās par 30% pieaudzis nodarbināto skaits. Šveices ražojumi atkal pilda Eiropas un aizjūras zemju tirgus. Slavenās mašīnu fabrikas jau reģistrē pasūtinājumus 1952. gadam! Un pircēji labprāt „paraksta blanko vekseli", apņemdamies maksāt to cenu, kādu rādīs preču katalogs pasūtinājuma saņemšanas gadā.

Galvas sāpes vienai otrai rūpnīcai sagādā slēgtais Vācijas tirgus. Šveices smalkādu rūpniecība nevar sasniegt pirmskaŗa līmeni tikai tāpēc, ka trūkst agrāk no Vācijas ievesto izejvielu. Jau labāks stāvoklis tekstilrūpniecībā. Pusgatavā kokvilna šodien ripo uz vācu rūpnīcām, lai, gatavā veidā atgriežoties Šveicē, pārvērstos dārgajos frankos. Vienīgie Vācijas ražojumi, kam šodien jau pavēries Šveices tirgus, ir ar pasaulē pazīstamo vārdu „Rozenthal".

Par frankiem šodien Šveicē iegūstams viss. Tiem, kam viņu ir daudz, iespējams iegādāties arī lielus un mazus zemes gabalus. „Pārdodams gruntsgabals arī ārzemniekiem". Šādu uzrakstu daudz kā pilsētās, tā pasaules slavenās atpūtas vietās. Kompetenti šveicieši apgalvoja, ka ar brīdi, kad ārzemnieks kļūst par likumīgu zemes īpašnieku, Šveices valdība tam neliedz iebraukšanas atļauju arī tad, ja šis īpašnieks ir viens no beztiesiskajiem austrumu bēgļiem.

Ilgi manu pasi pirkstos groza simpatisks skandinavu diplomāts Bernē. „Sakiet, lūdzu, vai jūsu ceļš ved no austrumiem vai rietumiem?" gandrīz negribot seko jautājums. Ilgi jārunā, lai izskaidrotu, ka šādas pases izdod Latvijas likumīgās valdības pārstāvis — neatkarīgās Latvijas sūtnis. Maz, pavisam maz aiz vācu robežām zina par mūsu patieso stāvokli. „Kādēļ jūs ārzemēs nemeklējat kontaktu ar starptautisko presi?" draudzīgi jautā diplomāts. Vēl ilgi domāju par jautājumu, kuŗam tik grūti rast atbildi. Un dažas dienas vēlāk, no Šveices kalnu restorāna raugoties dūmakā tītā Vācijas ielejā, arī man gribas jautāt, kādēļ savu bēdu tik daudzkārt pārcilā un brālim stāsta trimdinieks, bet tur, kur varētu skanēt atbalss, tikai retais zina mūsu bēdu patieso lielumu.

Šveicietis prot dzīvot, ērti dzīvot. — Viņš labprāt ceļo otras klases dzelzceļa vagonā, bet nekavējas iesūdzēt privāto dzelzceļu sabiedrību, ja vilciens kavējas tikai dažas minūtes. Palicis bez sēdvietas, braucējs labprāt pārvietosies tukšos zemākas klases vagonos, bet arī parūpēsies, lai dzelzceļa sabiedrība nejustos viņa parādniece. Ne jau velti šejienes dzelzceļi ir dārgākie Eiropā. Bet toties svešiniekam nepaliek noslēpums, ka Šveice ir vienīgā valsts Eiropā, kur ogļu lokomotīves skatāmas tikai mūzejos, viss dzelzceļa tīkls elektroficēts.

Arī benzīns šeit dārgāks kā pārējā Eiropā. Un tomēr pat vidējs ierēdnis pēc teātŗa izrādes lūkosies pēc taksametra. Strādnieks labāk izšķiŗas gaidīt nākošo ielu dzelzceļa vagonu, nekā spiedīsies jau braucējiem pilnajā. Ciriches noteicējas aprindas vēl vienmēr sastopas pie „Huguenin", kur sirmais viesmīlis Pjers, tāpat kā pirms desmit un vairāk gadiem, uzmanīgam klausītājam pastāstīs jaunākos notikumus saimnieciskā un politiskā dzīvē. Viens no redzamākiem Šveices žurnālistiem pastāsta, ka savā laikā Pjera informācija bieži vien aizsteigusies priekšā oficiāliem ziņojumiem.

Bet pusnaktij tuvojoties, šveicietis kļūst nevaļīgs. Viens pēc otra tukšojas grezniе restorāni, bāri un dejas zāles. Diena šeit sākas agri un beidzas agri. Kad divpadsmitā stundā izdziest ugunis, aizkavējies ārzemnieks velti meklē taksametru. Pilsēta guļ un nedzird miera traucētājus . . .

Cirichē, marta sākumā.

Mirdza Bērziņa.

Iztika ir, bet māc vientulība

Latvijas konsulāta sekretārs Sidnejā dziedātājs Kārlis Nīcis 11. februārī raksta: „Ziņa par Austrālijas ministra Kalvela līguma parakstīšanu ar IRO par vairāku tūkstošu DP uzņemšanu Austrālijā, spriežot pēc latviešu laikrakstu ziņām, sacēlusi lielu sajūsmu DP vidū. Dažos latviešu laikrakstos dzīves apstākļi iztēloti pārāk rožainās krāsās un, lai dažam labam tautietim, kam izdosies iekļūt „laimīgo" izlasīto skaitā, nebūtu jāpiedzīvo vilšanās, mēģināšu īsumā apgaismot dažus jautājumus, ar kuŗiem katram jaunatbraucējam nāksies sastapties."

Norādījis, ka Austrālijas klimats eiropiešiem piemērots, K. Nīcis atzīmē, ka amatniekiem un vienkāršiem strādniekiem (vīriešiem un sievietēm) darbu atrast nav grūti, turpretim inteliģentajās profesijās, kaut arī pārvalda angļu valodu, tikai retos gadījumos izdodas ierīkoties savā arodā. Ārzemju universitāšu gradus Austrālijā neatzīst, jāiegūst Austrālijas diploms. Strādnieku vidējās algas vīriešiem ir 6—8 mārc. un sievietēm 3—5 mārc. nedēļā un, ja dzīvo apdomīgi, tad ar šo algu var atļauties nepieciešamās dzīves ērtības un pat drusku ietaupīt.

Galvenā grūtība jaunatbraucējiem ir atrast dzīvokli. Priekš kaŗa varēja dabūt pieklājīgu dzīvokli par 25—35 šil. nedēļā, tagad cenas divkāršotas un dzīvoklis grūti dabūjams. Ar laiku, protams, katrs ierīkojas, bet sākums ir grūts. Pirmajai DP grupai, kas atbrauca decembŗa sākumā, šīs rūpes atkrita, jo tos visus izdalīja mežu, lauku un raktuvju darbos. Vienam otram sākumā neparastais darbs un dzīves apstākļi likās grūti, bet pēc pāris nedēļām arvien pienāk ziņas, ka visi ar jauno stāvokli jau samierinājušies. Izpeļņa mežu darbos ir apm. 7 mārc. nedēļā un tā kā dzīvokļa īre nav jāmaksā (lielākā daļa dzīvo teltīs un šķūņos), ietaupījums ir diezgan prāvs. Arī mans dēls Indulis ir mežinieku vidū un viņa darba vieta ir 170 jūdzes no Sidnejas.

Runājot par garīgo un sabiedrisko dzīvi, jāsaka, ka DP būs diezgan grūti pierast pie jaunā stāvokļa. Vācijā, lai cik grūta bija dzīve, taču sabiedrības un paziņu savējo vidū bija papilnam, kaut arī ar uzturu bija grūti. Šeit ir taisni otrādi — vēders pilns, bet pārējais jāpiedomā. Arī es sākumā daudz cietu no šīs vientulības. Pa Ziemsvētkiem, apciemojot pirmo DP grupu viņu pagaidu nometnē 400 jūdzes no Sidnejas, sarīkojām koncertu. Uzstājās igauņu un lietuviešu kori, igauņu vijolnieks, lietuviešu dziedātājs. Bija ļoti neērti, ka visus 262 latviešus man vienam nācās reprezentēt. Uz manu jautājumu, kādēļ latviešiem nav sava koŗa, tautieši aizbildinājās, ka neesot koŗa dziesmu nošu. Būtu ļoti vēlams, ka turpmākās grupas šo trūkumu novērstu."

Miris Fricis Kārkliņš

Tikai tagad saņemta ziņa, ka jau 1941. gadā deportācijā Sibirijā miris Kurzemē plaši pazīstamais sabiedriskais darbinieks Fricis Kārkliņš. Zvejnieka dēls, kuŗam vecāki varējuši dot tikai draudzes skolas izglītību, viņš neatlaidīgā, sūrā darbā bija izlauzies uz augšu un ieguvis tādu līdztautiešu uzticību, ka 1913. gadā, iziedams Ventspils pilsētas domes vēlēšanās ar latviešu sarakstu, varēja uzvarēt un dot savas dzimtās pilsētas domei latvisku vairākumu. Neatkarīgās Latvijas laikā viņš savu darbu turpināja tiklab Ventspils pilsētas pašvaldībā, kā saimnieciskā dzīvē, īpaši kokrūpniecībā un kuģniecībā, būdams kuģniecības akciju sabiedrības „Jūra" vadītājs. Nav gandrīz pasākuma, kas darītu, lai Ventspils kā ostas pilsēta atzeltu, kur nebūtu piedalījies arī Fr. Kārkliņš. Tāpēc ventspilnieki ilgi pieminēs savas pilsētas kādreizējo galvu Frici Kārkliņu.

E. Š.

Trimdas gada grāmatas

LATVIEŠU APGĀDA GADA GRĀMATA, IZDEVUSI LATVIEŠU APGĀDU KOPA; REDAKTORS J. KADILIS

KRIŠJĀŅA BARONA GADA GRĀMATA, IZDEVUSI TURĪBA; REDAKTORS J. RUDZĪTIS

Kad 1947. gadā latviešu apgādu kopa pirmo reizi pie lasītājiem nāca ar savu Gada grāmatu J. Kadiļa redakcijā, tad tās pielikums sniedza ne vien daiļliterātūras darbus, bet arī pārskatus par mūsu trimdas kultūras dzīvi un vispārējo trimdas raksturojumu. Tās bija ļoti plaši tvertas iecēres un ir pareizi, ka, principā no iepriekšējā gada pārskata neatteikdamies, šogad redaktors to sašaurinājis un centrējis tikai uz mākslas dzīvi, īpaši uz literātūru. Neatrodām šogad apskatā arī īpaša pārskata mūzikai. Līdz ar to šo Gada grāmatu varētu saukt arī par literāro gada grāmatu. Apskatus rakstījuši — J. Rudzītis par latviešu liriku Vācijā, K. Kalve par latviešu trimdas stāstniecību, Anšlavs Eglītis par glezniecību, Ģ. Salnais par teātriem, A. Johansons par latviešu kultūras dzīvi Zviedrijā un A. Gailīte piezīmes par eksistenciālismu. Visi pārskati koncentrēti, lietišķi, bet tajos grūti saskatīt kādu vienotāju līniju.

Daiļliterātūras nodalījumā sastopam lielu daļu mūsu trimdas dzejnieku un rakstnieku: J. Veseļa, J. Jaunsudrabiņa, J. Radāna, V. Kārkliņa, V. Tomas, A. Dziļuma, P. Aigara, Kn. Lesiņa, A. Johansona, E. Skujenieka, R. Skujiņas, I. Grebzdes, K. Zāles, I. Liepsalas un K. Dāles prozu un dzeju.

Citāda rakstura ir J. Rudzīša rediģētā un Turības izdotā Kr. Barona Gada grāmata, kuŗas saturs veidots no redaktora nodoma, lai tas „kalpotu tautas dzīvības interesēm". Kr. Barona gada grāmatā beletristikas nav, bet sniegti īsi, konspektīvi rakstiņi, kas savu saspiesto apmēru dēļ apspriežamos tematus nespēj iztirzāt tik pamatīgi, kā to varētu vēlēties.

Aplūkojot abas še pieminētās gada grāmatas, jānožēlo, ka šogad nav varējusi iznākt Latviskā gada grāmata, ko iepriekšējos gados rediģēja Zinaīda Lazda un izdeva Fišbachas nometnes kooperātīvs.

K. Rabācs.

LATVIEŠU APGĀDA GADA GRĀMATAS KALENDĀRIJS

Gada grāmatas kalendārijs jau no pirmā acu uzmetiena atstāj daudz iepriecinošāku iespaidu nekā pag. gadā. Kalendārijam vien šogad ierādītas 28 lpp. pret p. g. 7 lpp. Nav vairs sablīvējuma, katram atsevišķam mēnesim ierādītas 2 lpp. Liekas, arī kristāmvārdu ziņā tas šoreiz stipri bagātāks, jo neredz vairs neviena bezvārda datuma. Kristāmvārdi ir arī visās svētku un svinamās dienās. Jāņu dienā šogad ir arī Jānis. Un pat 29. februāris nav atstāts bez vārda.

Bet, iepazīstoties tuvāk ar vārdiem atsevišķos mēnešos, izrādās, ka vārdu dienas arī šogad stipri pārkārtotas. No pag. gada attiecīgos datumos atrodamiem pavisam trūkst 75 vārdi. No tiem tikai 15 pārvietoti citos datumos. Ināra pag. g. bija 12. maijā, šogad 13. maijā. Ja Laimdota pag. g. bija divos datumos — 11. febr. un 2. maijā, tad šogad tā jāmeklē 16. okt. utt. Vārdu dienās šogad vairs nav Balvis, Dainuvīte, Druvvaldis, Gaits, Ritma, Ritums, Staldze, Valts uc. No jauna klāt nākuši 115 vārdi, kas iztaisa tikai 55 vārdu pieaugumu. Klātnākušo vidū ir arī šādi: Fridrichs, Klemenss, Larisa, Lipsts, Olafs, Radagaiss utt. Bet tā kā pag. g. divi datumos uzrādītais kristāmvārdu skaits šogad turpat dubultojies, piem., Dace 6. febr. un 6. apr., Olīta 2. martā un 2. apr. utt., tad vārdu pieaugums sarūk gandrīz uz pusi. Tātad pūles censties uzņemt kuplāku kristāmvārdu skaitu devušas niecīgas sekmes. Sastopamas arī pavirsības, piem.: 24. janv. Krišs, 14. maijā Krišus; 4. febr. Daila — 3. dec. Daile utt. Pavisam trūkst katoļu svinamo dienu saraksta.

Kalendārijā nav uzrādīti astronomisko gada laiku sākumi, tos it kā aizstātu Anša Cīruļa mēnešu cikla attēli. Bet tiem, diemžēl, tikai zem diviem ir gada laika nosaukumi: ziemas un rudens. Ziemas mēneša attēls ievietots janvāra mēneša lapas pusē, no kā gan grūti zināt, ka ziema sākas 22. dec. Ziema bez tam ir gada pēdējais gada laiks. Ziemsvētki ir decembrī, tātad itin dabīgi ziemas mēnesis ir decembris un vilku mēneša nosaukums viņam tikai blakus apzīmējums, tāpat kā labības mēnesim — suņu mēneša nosaukums.

Gada grāmatas neiegādājas tikai pielikumu dēļ, jo daiļliterātūrā vērtīgi izdevumi parādās joprojām. Ja kalendārijs nepilnīgs, tad trimdinieks spiests pirkt vēl otru, trešu, kaut arī to literārie pielikumi būtu mazvērtīgi.

Juris Konters

Izcils ieguvums mūsu koŗiem

PLAŠĀKAIS LATVIEŠU KOŖU DZIESMU KRĀJUMS, KĀDS JEBKAD BIJIS

Zinot, ka pat savā valstī mūzikāliju izdošana visumā nenorisa nedz regulāri, nedz aizvien mērķtiecīgi, varam tiešām priecāties par darbu, ko šai laukā veic daudz neizdevīgākos apstākļos bēgulības apgādi. Šeit vispirms pieminami tie izdevēji, kas savu darbu saskaņojuši ar Kultūras fonda plānu un nodomiem, proti: sākumā Licis un Kupcis Vestfālē, vēlāk N. Alksne Nordštemmenā. Ar viņiem, tā sakot, draudzīgi var sacensties Franku novada latv. dziesmu dienu rīcības komiteja. Jo vairāk varam priecāties, ka šo rosīgo apgādu darbā nav radies arī neviens paralēli izdots skaņdarbs, kas, piem., grāmatniecībā vēl šodien nav gluži novērsts.

Franku novadu latv. dziesmu dienu rīcības komitejas izdevums saucas Dziesmas jauktiem koŗiem. Rediģētāji — J. Poruks un A. Kalnājs. Uz pēdējā pleciem gūlies arī galvenais techniskais darbs. Krājums pagatavots foto spiedes technikā, kādēļ katra tā lappuse bijusi atkarīga no iespiedēja rūpības vai garastāvokļa, un, savukārt, arī no fotografējamā pirmteksta. Tā ļoti skaidrām, zīmētā nošu rakstā iespiestām dziesmām, kas sastāda grāmatas lielāko daļu, blakus atradīsim arī rokrakstu pārfotografējumus, kas ne katrā gadījumā bijuši tik skaidri kā pirmās. Taču gan interesanti jau kā vēsturisks materiāls vien. Šādu piemēru vidū redzam arī A. Ābeles bēgulībā sacerēto Rainim konģeniālo Mazo saules stariņu, A. Kalnāja Dārgo dzimteni un vēl dažas. Ka krājumā dziesmu izkārtojums varētu būt arī labāks, redigētāji, kuŗiem taupības dēļ no daža nodoma bija jāatsakās, nav vainojami.

Īpaši varam priecāties par saturu. 204 lappusēs ievietotas 21 autora 88 dziesmas. Tātad, šis ir kvantitatīvi kuplākais izdevums, kāds jebkad latviešiem bijis. Ar to būtu sagādāts koŗiem dziedama viela un pasaulē dziesmas — viena no mūsu dārgājām mantām. — Šie J. Poruka vārdi arī parāda izdevēja galveno mērķi un — reizē arī grūtības, kas bija jāpārvar, — to sasniedzot, jo bēgulībā līdzi ņemtās mūzikālijas ir tikpat retas kā tīrā zinātniskā literātūra.

Apm. 4/5 dziesmu bija iespiestas jau Latvijā, 1/5 ir jaundarbi resp. dziesmas, kas vēl nebija iespiestas. Lai gūtu pilnīgu pārskatu par pirmo grupu, tad tai jāpievieno vēl tās 43 dziesmas, kas iespiestas to pašu izdevēju 1946. g. dziesmu dienu krājumā. Nu kopskatā redzam teju 80 gadus ilgu latviešu koŗa dziesmas attīstību, kuŗā pirmie vārdi pieder Cimzem, Baumaņu Kārlim un latviešu mūzikas tēvam Jurjānu Andrējam. Šo pirmo posmu ar veselu virkni iz koŗu dzelzs repertuāra turpina mūsu koŗu dziesmas klasikis Jāzeps Vītols, agrīnie romantiki nelaiķi — E. Dārziņš un K. Kažociņš, tad tām citām paaudzēm piederīgie: A. Kalniņš, E. Melngailis, J. Zālītis, A. Ābele, J. Graubiņš, J. Mediņš, J. Poruks, „jaunie": V. Ozoliņš, J. Cīrulis, J. Kalniņš, V. Dārziņš, P. Barisons, J. Norvilis, A. Kalnājs, A. Feils, A. Ilis uc. Izņemot no A. Jērumu un vēl pāris jaunākos skaņražus, kas koŗiem rakstīt sākuši tikai pašos pēdējos gados, te atrodam izlasi no gandrīz visa labākā, kas latviešu koŗa dziesmā ir parādījies. Šai apstāklī krājumam arī slēpjas lielākā izcilā vērtība.

Jaundarbu grupā kuplākais sniegums — A. Ābelem, kas īpaši jāizceļ skaņīgas koŗa dziesmas (Mazs saules stariņš, Dzimtene, Kapsētu uc.). Citur neiespiestas arī dažas J. Poruka (Skolai, Jau rīta sejā man sejā trauc), H. Pavasara (Bēgļu lūgšana, Bārenīšu laivas gāja), A. Kalnāja (Dārgā dzimtene, Es karai aiziedams), J. Norvila (Mana dzimtene, Latviešu ticība) un V. Bērzkalna (Uz kalniņa rotāt gāju) dziesmas.

Ieraudzījis dienas gaismu mūsu vispārējo dziesmu svētku 75 g. atceres gadā, krājums, izdevējiem nemaz nemanot, kļuvis arī par šīs atceres netiešu līdzdalībnieku. Krājuma maksa (RM. 25.—) ir vismīnimālā, ko šādam izdevumam vairs nav iedomāties.

V. Bērzkalns

Kārlis Ieviņš — sešdesmitgadnieks

10. martā rakstnieks Kārlis Ieviņš palika 60 gadus vecs. Viņš dzimis Džūkstes pagastā, bijis skolotājs Jaunpilī (Zemgalē), bet no 1916. g. līdz 1921. g. dzīvojis Zviedrijā. Arī šobrīd rakstnieks atkal atradis patvērumu Zviedrijā.

Vislielāko popularitāti Kārlis Ieviņš ieguva ar godalgoto stāstu Guntis un Daila un romānu Pūtras Daukis. Pirmajā darbā lirikis sastopas ar prozistu: sižeta apdarē daudz dzejiskas jūsmas, otrajā — dominē reāls stāstījums un šis darbs daudz slavēts un arī pelts, saprasts un pārprasts. Pūtras Daukim rakstnieks radījis arī pretmetu — ideālistu Medulāju (Romāns Medulājs). Stāstā Mežrozītes mīlestība paša rakstnieka dzīves izjūtu un noskaņas izsaka viens no viņa varoņiem: „Es gribu griezties atpakaļ pie dabas, pie vienkāršās cilvēcības, pats pie sevis un pie otra cilvēka skaidrās sirds. Es vēlos tagad radīt klusi un neatkarīgi — sev pašam par prieku .... Un kā skaidrā daba man to māca."

Kārlim Ieviņam pāri par divdesmit iespiestu grāmatu: dzeju, stāstu, romānu, lugu. Viņa tēlošanas paņēmieni vienkārši, darbības intriga viegli aptverama. Tādēļ, pievienojoties arī paša rakstnieka apzīmējumam, viņš uzskatāms par tautas rakstnieku. Pēdējos gados, atrazdamies Zviedrijā un smagi pārdzīvodams dzimtenes traģēdiju, Kārlis Ieviņš maz raksta. „Mana kokle ir apklususi — esmu pakāris to sēru vītolā, un tikai jauns dzimtenes vējš varēs to no jauna ieskandināt", tā rakstnieks izteicies kādā vēstulē. 1937. g. žurnālā Piesaule iespiests Ieviņa romāna Sidraba birzs I daļa (toreiz saucās stāsts). Tagad rakstnieks uzrakstījis II daļu un romāns iznāks kā rakstnieka jubilejas grāmata Ceļa apgādā.

V. Mežezers

Kādos arodos nodarbināti latviešu literāti Zviedrijā

Latvieši Zviedrijā jau sen iesaistījušies dažādos darbos un eksistences nodrošināšanai var paļauties vienīgi paši uz saviem spēkiem. Arī literāti nav izņēmums un neviens tur necer, ka ar savu latviešu kultūras darbu varētu nodrošināt sev un piederīgiem dienišķu maizi. Pēc pēdējām ziņām, dzejnieks Andrējs Eglītis ilgāku laiku strādāja pie bagāžas kraušanas, Mārtiņš Zīverts strādāja līdzīgu darbu, bet tagad ticis tā sauktajā „archīvnieka" darbā. J. Grīns rediģē Latviešu Ziņas un kopā ar V. Strēlerti Daugavu, bet Andrējs Johansons ir redaktors Latvju Vārdā. Arturs Bērziņš ir archīvnieks, L. Kronberga pelnās ar daiļamatniecību, Ingrīda Vīksne, A. Dagda un Elvīra Kociņa strādā Stokholmas pastā. Rakstnieks K. Ieviņš nodarbojas ar vijoļu būvēšanu, Fr. Dziesma strādā par grāmatsējēju, bet Dz. Sodums par mašīnburtlici.

Buruju lokā

Kamēr bijām tur, kur neesam tagad, mums bija ļoti vērtīgas parunas. „No cira kāta zupu neizvārīsi", „Gudram gudra nelaime", „Ar pliku roku nevar ezi nospiest", „Zobens nav revolveris", un tā joprojām. Tagad šītās sentēvu sarecējušās domas tikpat kā nederīgas. Tagad ir jauni atziņu izpaudumi: „Kamēr darbojas vēl IRO, jāpadzīvojas pa tīro", „Silki kooperātīvā nesauc par reņģi", „Kas lēti pērk, dārgi spekulē", „Dzejot var arī, ja grāmatu neizdod".

Šis un tas šajās jaunlaiku parunās nav saprotams, bet pasaulē taču pašlaik nekas nav īsti saprotams — kur sākas tiesības un beidzas pienākumi, cik liela ir Eiropa, kas ir tautas republika, kur var aizbraukt, ja kuģa nav. Visa pasaule salaista tādā dēlī, ka tik turies.

Rīts gudrāks par vakaru — saka māte dēlam, kas nemāk reizes rēķinu. Varbūt rītu puika to iemācīsies. Varbūt mēs arī no šodienas mācīsimies kaut ko rītdienai. Jo ceļa rādītāji ir visās malās: pa demokratijas gatvi, pa parlamentāriešu dižceļu, pa LCP lielceļu, pa izvietošanas nometnes gaiteni. Visur mirdz nākotnes saule, bet mūsu dvēseles ir tā savandītas, ka atbilst apģērbam: latvietis kanādiešu kreklā, amerikāņu zābakos, angļu zeķēs. Pasaule kļuvusi kā liela sala un mēs kā Robinsoni prasām — vai nav kaut kur vēl kāds cilvēks, kas saprot mūs. Paši mēs vairs par sevi nekā nezinām — nav laika domāt — jāmācās dzīvot, jo ar domāšanu neviens nav lāga maizi nopelnījis. Kā mēs to nopelnīsim, ja zinām, — ka nekā nezinām?

Mets Metums

Andrējs Eglītis

KAREIVJU RŪGTUMS

Tik dziļi negriež šķēps, tā pazemot nav ienaidnieks ar važām spējis,
Kā tautas patriots, kas, metot cepurē, mūs žēlīgs atminējis.
Kur zaļāks lauks — pēc zvaigžņu ceļiem ļaudis jaunu zemi raudzīt dodas,
— Cik šodien kroplo daudz! Vai taisās līdzi lēkt? Rūgst patriciets un sodas —

Hī, hī, nāvīte,
Kad mana kārta?
Ļaudis grib dejot,
Grūž mani malā —
Hī, hī, puisīti,
Nāc, nāc ar mani —
Bēgs ļaudis sāņus.

— Tāds trimdas karapulks? Mēs viena likteņa un viena soģa esot? —
— Kur vīru likums jums? Drīkst aiziet — mirušos un šaustos līdzi nesot —
— Kungs žēlīgais! Kam, kūpot cīniņā, mums tādu nelgas sirdi devi? —
— Krīt Gaiziņš, Rīga, Kursa deg — vai nomirt vieglāk bij, kā žēlot sevi? —

Hī, hī, nāvīte,
Visi grib līksmot —
Stumj mani kaktā.
Hī, hī, puisīti,
Kam esi vajadzīgs?
Saēstiem svārkiem,
Izrautiem matiem,
Apdedzis, apsvilis.
Pastāvi, pasmīlksti,
Atliks tev dālders?

— Balts rokā cimds. Ak jā, tas patriots! Kaut mirkļu slavu laiks tam vītu —
— Tā aizputēs — ik katrs preti nācējs tukšu nerru izraudzītu.
— Tie svīstot atmetīs un taisnosies. Par brīvību tie sauks, un zvērēs!
— Cik tautai spaļu daudz, un gods un tikums augsts sedz tēvuzemes bērēs. —

Hī, hī, puisīti,
Kas dzina kaŗā?
Pasniedz cepuri,
Lai protas goda?

Pēteris Ērmanis

AKTIEŖA LEJASBERTA DĪVAINAIS PIEDZĪVOJUMS

Quasi una phantasia

(Beigas)

„Bet viņa dabūja to krietno Sveiri," Jānis jau lēnāk runāja. „Es taču tam nevaru līdzināties."

„Sveirim? Nerunā niekus. Sveiri es pazīstu. Viņam kaislīga daba uz sievietēm. Viņam mājās skaista laukstrādniece policete, ar to viņš dzīvo. (Ārija gan tam ne par ko negrib ticēt). Redzēs, kā viņš no tās polietes tiks vaļā. Un tad viņam kāds agrāks romāns, tas ar nav gluži likvidēts. Zināms, Ārija viņu pievelk ar skaistumu un pūru. Un Sveiris var būt briesmīgi brutāls. Esmu redzējis kā viņš sit zirgu. Esmu to noskatījies, kad viņš domā: „neviens neredz". Jānis satrūkās: viņš savam Ancim pat dusmās nespēja sāpīgāk uzcirst.

„Bet lugā taču viņš pavisam cēls un pozitīvs," pēkšņi ierunājās Kārlis Lejasberts.

„Kādā lugā? Ko tu tur runā?" Izbrīnījās Arvīds, bet Jānis Smiltnieks jau atkal nesamanīja, ko Lejasberts bija iebildis.

„Cēls un pozitīvs!" Arvīds pasmējās. „Jā, kā viņš māk izturēties! Cik nosvērts, pārāks viņš var izrādīties! Bet es viņu pazīstu. Un māsu es pazīstu. Varbūt jau pēc nepilna gada viņi izšķirsies. Un tad nav brīnums, ka Ārija atkal uzmeklē tevi. Bet tu neielaidies. Rauj mudīgi vien sirdī iekšā kādu meiteni. Daba un sirds necieš tukšuma. Vai tad nu tā ir, ka gluži nevienu citu neesi aplūkojis?"

„Ir jau viena tāda meita, kas man laikam nesacītu nē. Kārkliņu Rasma . . . es nezinu, vai tu pazīsti . . ."

„Kā nē, drusku pazīstu gan. Ja jau tev var paspīdēt tāda gaismiņa, tad īstais ceļš būs saskatīts."

Jānis ilgi klusi sēdēja, skatīdamies sev priekšā, un Arvīds šo klusumu netraucēja. Beidzot Jānis gluži klusi runāja: „Paldies, ka mani atvedi šurpu."

„Ņem par labu."

Jānis paskatījās Arvīdā un viņam uzreiz kļuva tik labi, ka gribējās, lai sirds būtu pavisam viegla un tīra. „Iedomājies," viņš čukstēja. „Man taču nupat . . . tur mežmalā priekš tavas atnākšanas . . . Nudien, bija tā kā kas nelabs kūdītu un liktu: atriebies! Tev viņiem, Sveirim un īpaši Ārijai jānodara kas ļauns. Taisni kāzu dienā es gribēju . . ."

„Jāni, Jāni," Arvīds pārtrauca. „Tā nu būtu pati lielākā dumjība. Kas tad ar māmulīti notiktu? Un savas dabas izpelnītam sodam jau neizbēgs ne Ārija, ne Sveiŗu Rūdis. Bez tava naža grūdiena, vai revolveŗa blīkšķa."

„Jā, Arvīd, jā," Jānis pievienojās un acis viņam priecīgi spīdēja. „Viņiem jādzīvo, man jādzīvo. Šaut ir dumjība, šaut nav vērts!"

Pēkšņi Kārlis Lejasberts ieklausījās. Kaut kur patlaban aiz biedrības nama sienām kāds sauca: „Smiltniek! Smiltnieks! Kur ir Smiltnieks, kur ir Lejasberts? Vai kāds nezina?" Un jau tuvāk: „Lejasbert! Lejasbert! Tūliņ jāiet uz skatuves! Kur ir Lejasberts?" Ak Dievs, tā taču pazīstama balss, izrādes vadītāja inspicenta Ūdra balss! Un Lejasberts, vairs nepametis ne skatienu savam labajam galda biedram, aši uzlēca kājās, skrēja klupdams krizdams un spēcīgi atgrūda durvis uz biedrības nama sētu.

Bet tādas sētas nebija. Bija teātra aizkulises tādā elektrības apgaismojuma puskrēslā, un Lejasbertam preti steidzās ārkārtīgi satrauktais Ūdris. „Lejasbert, velns ar ārā, kur tu biji izputējis?" Viņš pusčukstus sauca: „Kā mēs meklējām! Kā es nobijos! Baltroze tikko nekrita histerijā! Kaut kas traks! Tūliņ uz skatuves! Pēdējais cēliens. Vai revolveris kārtībā?" Lejasberts uz acumirkli sastinga. Viņš taču nupat bija zinājis, ka nevajaga šaut, vajaga dzīvot pašam, dzīvot citiem, bet te nu bija skatuve, viņam bija jāšauj, ak Dievs, jāšauj, jā—no—šauj šī Ārija — nē, Rasma, Rasma.

„Jā, es tūliņ eju," viņš čukstēja. Bet vēlreiz pirms uziešanas skatuvē Lejasberts sevī sajuta pirmītējo īsto Jāni Smiltnieku. Un čukstēja Ūdrim, kas viņā noraudzījās gluži izbrīnījies: „Revolveris kārtībā, bet es tev saku, Ūdrit, nav vērts šaut un nonāvēt, nav vērts!"

Chronika

Baleta solistiem A. Ezergailei un A. Fībigam pavērušās darbības iespējas Austrālijā, uz kurieni, cik paredzams, abi mākslinieki dosies šī mēneša beigās. Aizceļošanas dēļ atlikta paredzētā Ezergailes un Fībiga deju turneja angļu un amerikāņu joslā.

V. Korsta sarakstīta illustrēta brošūra angļu valodā „Latvia and the Latvians" iznākusi otrā papildinātā izdevumā. Tās cena RM 4.— Brošūrā ievietots arī Andrēja Eglīša dzejojuma Dievs, Tava zeme deg tulkojums.

Sauksmes š. g. 1./2. burtnīca iznākusi ar prof. A. Spekkes, N. Vīksniņa, A. Pulleritsa, prof. Ed. Šturma, prof. St. Kolupaila, F. Kirša, St. Santvara, J. Augustaitītes, J. Aista, B. Brazdžona, P. Orintaita, V. Tumulaiša, N. Mazalaites-Krūminienes, Z. Lazdas, P. Aigara, P. Ērmaņa, T. Zeltiņa, A. Melka, K. Zāles, K. Jaunarāja, A. Dziļuma, A. Kaugara, E. Skujenieka, E. Upatnieces, H. Vītola, prof. K. Kārkliņa, Ed. Tūtera, Annas Dārziņas, A. Anševica, V. Kalves, O. Sprogeres, A. Tamužas, A. Kroma uc. autoru darbiem.

Irmas Grebzdes noveles Sermukšļu pagasta ļaudis ar Arnolda Ozoliņa vāka zīmējumu izdevis J. Alkšņa apgāds.

Sirsnīgi pateicos

visām trimdas sabiedriskām iestādēm, organizācijām un personām, draugiem, māksliniekiem un mīļiem tautiešiem, kas mani atminējās, apsveica un apbalvoja manā goda dienā 2. februārī, pieminot manas dzīves 70 mūža un 50 darba gadus.

Rakstnieks Pāvils Gruzna

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Čechoslovakijā sākusies pagrīdes kustība

Armijai jāzvēr draudzība Padomju Savienībai

ARĪ AUSTRIJĀ DIBINĀ IZPILDKOMITEJAS

Komūnistu demonstrācijas Čechoslovakijā tagad aprimušas. Prāgā pēdējā nedēļā vairs nebija masu mītiņu, komūnisti bija noņēmuši sarkanās rokas saites, arī policija vairs nemaršēja pa ielām ar ieročiem rokās. Ārēji Prāgā viss atkal izliekas mierīgi. Tajā pašā laikā visā valstī rosīgi darbojas tūkstošiem 3—4 personu lielu izpildkomiteju, kas sastādās tikai no komūnistiem vai kreisā spārna sociālistiem. Centrālās izpildkomitejas priekšsēdis ir komūnistu partijas ģenerālsekretārs Slanskis. Izpildkomitejas darbojas ministru prezidenta Gotvalda uzraudzībā, un tās faktiski ir valdības organi pēc krievu revolūcionāro padomju parauga.

Komūnistu partija paziņojusi, ka rudenī sāktā biedru vākšanas kampaņa biedru skaitu palielinājusi ne vien līdz 1,2 miljoniem, kā bijis paredzēts, bet līdz 1,4 miljoniem. Jau tuvākajā nākotnē partija gribot sasniegt 2 miljonus biedru. Laikā, kad partijas biedra karte praktiski nozīmē drošību, jaunus biedrus iegūt nav grūti. Partijas darbinieki apmeklējot katru čechu Bohēmijā, Morāvijā un Silēzijā, kas vēl nav komūnists, un pieņemot jaunu biedru pieteikumus. Komūnisti jau agrāk bija apņēmušies iegūt parlamenta vēlēšanās 51% balsu.

Čechoslovakijas valdība paziņojusi, ka visiem bruņoto spēku locekļiem jādod jauns zvērests. Tā tekstā ir formula: „Mēs nekad, vienalga, kas arī notiktu, nenodosim mūsu brāli Padomju Savienību un tās varonīgo, uzvarām bagāto armiju, kas mūs atbrīvoja un ir gatava pildīt mūsu eksistences nodrošināšanas dotos solījumus."

Čechu sociālistu partijas izpildkomitejas prezidijs izslēdzis no partijas agrāko partijas priekšsēdi Cenklu, trīs bijušos ministrus, agrāko partijas ģenerālsekretāru Krajinu un partijas izpildkomitejas locekli Firtu.

Slovaku demokratu partija nolēmusi pārdēvēties par „slovaku atjaunošanas partiju" un mainīt politiku, jo līdzšinējā esot nosodāma. Izslēgti agrākais partijas priekšsēdis un Slovakijas nacionālās padomes prezidents Letrichs un vairāki citi partijas funkcionāri. No savas deputāta vietas parlamentā atteicies prezidenta Beneša brālis, sociāldemokrats Vojta Benešs un partijas ārpolitiskās nodaļas vadītājs Bernards. Pēc iekšlietu ministrijas ziņām aizturēts sociāldemokratu deputāts Novotnis, kas esot mēģinājis pāriet robežu. Čechoslovakijas katoļu biskapi vēstulē valdībai paziņojuši, ka baznīca arī turpmāk bezpartejiskā un nepolitiskā stājā paliksot uzticīga Dievam, baznīcai un valstij. Tieslietu ministrija paziņojusi, ka par jaunu skatīšot cauri visas prāvas par kolaboratorismu un valsts nodevību, kuru spriedums „neatbilst tautas vispārējai tiesību izjūtai".

Centrālā arodbiedrību padome uzaicinājusi visas arodbiedrību grupas uzņēmumos līdz 20. martam ziņot par visām darbinieku atlaišanām un pensionēšanām „tīrīšanas" akcijas ietvaros. Padome arī norādījusi, ka nepieciešami lielākus speciālistus paturēt ražošanā, pārceļot uz citām vietām.

INS Eiropas dienesta vadītājam Kingsberijam Smitam izdevies iekļūt prezidenta Beneša vasaras mītnē un runāt ar Beneša radinieci, bet pašam prezidentam viņš tomēr nav piekļuvis. Viņš prezidentam iesūtījis dažus jautājumus, starp citu, arī jautājumu, vai tiesa, ka Benešs piekāpies zem spiediena. Prezidents licis paziņot, ka viņš uz šiem jautājumiem nevarot atbildēt, tie esot jāiesniedz viņa kancelejai. Pili apsargājuši karavīri un drošības policija.

„Newsweek" sniedz tuvākas ziņas par „vīru, kas izbeidza Beneša karjēru" — Klementu Gotvaldu. Viņš dzimis 1896. g. Morāvijas sādžā, 16 gadu vecumā nodots par mācekli pie tēvoča galdnieka, bet drīz vien aizbēdzis un jau agri kļuvis komūnists. Fanātiskā cieņa vēlāk pret Staļinu palīdzējusi izlīdzināt izglītības trūkumu un Gotvalds jau 1926. gadā kļuva čechu komūnistu centrālkomitejas loceklis. Kaŗa gadus viņš pavadījis Maskavā un atgriezies Čechoslovakijā kā komūnists Nr. 1. Prāgā viņš ar sievu apdzīvo divstāvu māju, reti viesojoties un pieņemot viesus, braukājot pa pilsētu Staļina dāvātā elegantā zilā limuzīnā un parasti smēķējot pīpi. Galvenā Gotvalda atpūta esot iedzeršana.

Pēc Jana Masarika nāves vēl pastiprinājusies masveida bēgšana no Čechoslovakijas. Trešdien vien Bavārijas robežu pārgāja 150 personu, to vidū 100 Sudētijas vāciešu. Ģenerālis Klejs preses konferencē trešdien paskaidroja, ka bēgļus uz Čechoslovakiju atpakaļ nesūtīs, bet tiem jāapgādā pašiem sevi. Kāds uz Frankfurti atbēdzis čechu rūpnieks izteicies, ka Čechoslovakijā jau darbību uzsākusi pagrīdes kustība. Benešs par notikumiem bijis tikpat pārsteigts kā tauta, kas 90% stāvot aiz Beneša. Hamburgā politisku iemeslu dēļ no amata atkāpies Čechoslovakijas ģenerālkonsuls pulkvedis Hajnis.

No Austrijas saņemtas ziņas, ka tur rūpnīcās sākusies izpildkomiteju dibināšana pēc Čechoslovakijas parauga. Iekšlietu ministrs Helmers paskaidrojis, ka tās ir nelikumīgas. Strādniekiem būšot iespēja pārstāvēt savas intereses likumīgajās uzņēmumu komitejās, kuru vēlēšanām garantēšot pilnīgu brīvību.

NYHT, DM, Newsweek, NYT

Masariks izdarījis pašnāvību

(Turpinājums no 1. lpp.)

bijis iespējams vienīgi ar komūnistu un padomju virsnieku tiešu palīdzību. Tagadējā valdība Čechoslovakijā apdraudot pasaules mieru un Čechoslovakijas drošību. Papaneks memorandā izsaka cerību, ka UN atradīšot par iespējamu iejaukties notikumu norisē un novērst trešo pasaules kaŗu. Preses pārstāvjiem Papaneks izteicies, ka nesen Prāgā ticies ar Masariku, kurš lūdzis viņu neatkāpties no amata Drošības padomē, lai tas radīšot krīzi. Papaneks tad apsolījies Masarikam pārstāvēt Čechoslovakiju tik ilgi, kamēr Masariks būs ārlietu ministrs. Viņš tomēr nedomājot atkāpties arī tagad, bet attiecībā pret jauno Prāgas valdību, paturot brīvas rokas, turpināšot cīņu par savas dzimtenes brīvību.

Savā pirmajā un vienīgajā intervijā ārzemju presei pēc jaunās valdības nodibināšanās Masariks dienu pirms savas nāves INS pārstāvim Kingsberijam Smitam izteicies, ka varot sagaidīt jaunu palīdzības paktu slēgšanu ar dažām Čechoslovakijas kaimiņvalstīm. Čechoslovakijas ārpolitikā neesot paredzētas radikālas pārmaiņas. Viņš arī paredzējis drīzu UN krīzi, izteikdams tomēr cerību, ka to izdosies sekmīgi pārvarēt. Pēc Reutera ziņām, Čechoslovakija drīz noslēgšot savstarpējas palīdzības līgumu ar Bulgāriju, pēc nesenā Bulgārijas, Ungārijas un Dienvidslāvijas līguma parauga. Čechoslovakija jau noslēgusi paktus ar Poliju, Padomju Savienību un Dienvidslāviju par kopīgu aizsardzību Vācijas vai kādas trešās valsts uzbrukuma gadījumā.

BBC, NYHT

Paredz pilnīgu valdības kaŗaspēka uzvaru Grieķijā

Ungārijas sūtnis Londonā Bede pēc atgriešanās no Budapeštas atteicies no amata. Bede ir sociāldemokrāts un nevarot samierināties ar ungāru sociālistu lēmumu par apvienošanos vienā partijā ar komūnistiem. Sociāldemokratu partijas kongress bez tam nolēmis izdarīt „reakcionāro elementu tīrīšanu" partijā. Trešdien atkāpies arī sūtniecības sekretārs. Padomju militārā tiesa Austrijā piespriedusi 4 gadus cietuma bij. ungāru sīkzemnieku partijas ģenerālsekretāram Kovačam, kas bija apsūdzēts par spiegošanu. Pirms vairākām nedēļām bija izplatītas baumas, ka Kovačs miris padomju gūstā.

Rumānijā publicēta jauna valsts satversme. Tajā noteikts, ka zeme pieder tam, kas to apstrādā. Franču laikraksts „France Libre" ziņo, ka padomju-rumāņu palīdzības paktā esot slepena klauzula, kas dodot padomju virsniekiem tiesības pārraudzīt Rumānijas municijas fabrikas.

Pēc karalienes Frederikes ierosinājuma, Grieķijas valdība nolēmusi evakuēt no nemiernieku apdraudētiem apgabaliem 3—13 gadu vecos bērnus un novietot Dodekanesu salās. Nemiernieki sākuši cīņās lietot liesmu metējus. Amerikāņu militārās misijas vadītājs ģenerālmajors Van Flīts izteicies, ka pēc viņa pārliecības šis gads Grieķijas valdības kaŗaspēkam došot pilnīgu uzvaru.

BBC, NYHT

DAŽOS VĀRDOS

Drošības padome no jauna spriedusi par Triestas gubernātora iecelšanu, bet atkal nav varējusi vienoties.

Pēc 1. jūlija Vāciju atstās ģenerālis Klejs, kas paziņojis, ka tad noteikti atlūgšoties no virspavēlnieka amata Eiropā.

Nemieri Transjordānijā sākušies, tiklīdz Bagdadā atjaunotas Anglijas un Transjordānijas sarunas par 1946. g. līguma revīziju. Nemiernieki apliecinājuši nepatiku pret līgumu ar Angliju.

Francijas ārlietu ministrs Bido, kam ilgāku laiku bijušas sliktas attiecības ar de Gollu, atkal esot sācis ģenerālim tuvināties, ziņo „Journal de Genève".

Visus komūnistus atlaidīs no valsts un pašvaldību dienesta Čīlē, kur komūnistu partija atzīta par nelegālu.

Vēlēšanās Argentīnā lielu vairākumu ieguvis līdzšinējais prezidents Perons.

40 milj. cigarešu prēmiju saņēmuši Rūras ogļrači, kas 9. martā pārsnieguši paredzēto dienas normu, 300.000 t vietā izrakdami 307.000 t. Pagājušā gada martā Rūrā ieguva tikai 220.000 t ogļu dienā.

Lidmašīnas un tankus iekšējās kārtības atjaunošanai savā valstī lūdzis jaunais Jemenes valdnieks ar telegrammu kaimiņu valdniekam Ibn Saudam.

Prezidents Trumens oficiāli paziņojis, ka kandidēs prezidenta vēlēšanās novembrī. Arī ģenerālis MakArturs pateicis, ka kandidēs, ja tauta viņu aicināšot.

SS pulkvedis Oto Skorcenijs, kas savā laikā aizveda Musolini no gūsta, paskaidrojis, ka apšauba baumas par Hitlera un Evas Braunas aizbēgšanu no aplenktās Berlīnes caur Dāniju uz Spāniju.

Bijušā Mažino līnija izrentēta plaviem, ziņo franču ziņu aģentūra.

Stipralus Abesinijas vajadzībām pasūtīts Minchenes „Löwenbräu" darītavai. Abesinieši grib saņemt 1100 kastes alus, un jau nosūtījuši uz Hamburgu vajadzīgo miežu daudzumu.

Ar 4800 km ātrumu stundā skrejošā rakete uzšauta 140 km augstu gaisā, ziņo ASV flotes vadība.

Vilku apkaŗošana Spānijā veicoties sekmīgi, ziņo no Madrides. 1946. g. nošauti 323 vilki, bet 1947. g. 218 vilki. Medniekiem prēmijās izmaksātas 290 325 pezetas.

Privātdetektīva arods pašlaik esot visienesīgākais Berlīnē, jo kamēr policija gandrīz pilnīgi aizņemta tikai ar spekulantu apkaŗošanu, iedzīvotājiem vajadzīgi privātdetektīvi savas mantas apsargāšanai pret daudziem zagļiem un laupītājiem.

„Atturēšanās no vēlēšanām līdzināsies nāves grēkam," saka pāvests

Italijā sācies priekšvēlēšanu drudzis. Pāvests aicinājis visus godīgos katoļus piedalīties vēlēšanās un pateicis, ka atturēšanās līdzinātos nāves grēkam, jo visiem ticīgiem jābalso par tiem, kas garantē ticības un reliģijas brīvību. Baznīca arī turpmāk atturēšoties no politikas, bet šīs parlamenta vēlēšanas nevienam nevarot būt vienaldzīgas. Boloņas archibīskaps savā vēstījumā teicis, ka ticīgajiem jārūpējas par to, lai „Italija nenonāktu necienīgās rokās". Ministru prezidents de Gasperi runājis vēlēšanu sapulcēs vairākās pilsētās. Viņš cildinājis ASV atbalstu un pateicis, ka itaļi nerīkošoties tā kā čechi, bet cīnīšoties, ja kāda mazākuma grupa mēģināšot uzkundzēties.

„New York Herald Tribune" speciālkorespondents Romā ziņo, ka nacionālās partijas savā starpā tomēr ļoti saškēlušās un tāpēc varbūt nevarēs sekmīgi stāties pretim kreisajiem, kas cieši saslēgušies vienā blokā. Romā vien jau pieteikti 22 dažādi antikomūnistu saraksti. Pat gadījumā, ja komūnistu bloks iegūtu tikai vienu trešo daļu no balsīm, kā daži paredz, tie varot izvērsties par lielāko atsevišķo partiju un tad, saskaņā ar jauno satversmi, viņiem piekristu tiesība pirmiem veidot jauno valdību. Informētas aprindas paredzējot, ka komūnistu bloks varētu iegūt 30 līdz 38 proc. no visām balsīm, katoļu partija apmēram tikpat daudz, pretfašistu labā spārna bloks ap 8 proc., antikomūnistiskie sociālisti un mērenie republikāņi katrs ap 6 proc., monarchisti ap 4 un atklātie fašisti ap 3 proc.

„Daily Mail" ziņo, ka Italijā atklāti runā par pilsoņu kara draudiem pēc tam, kad jau pirmajās vēlēšanu kampaņas dienās notikušas asiņainas sadursmes un vairāki cilvēki nogalināti.

Žīdi lūdz UN ratificēt viņu pagaidu valdību

ANGĻU KORESPONDENTA STĀSTS PAR APCIEMOJUMU ARABU ATBRĪVOŠANAS ARMIJAS ĢENERĀLŠTĀBĀ, KUR VIRSNIEKI RUNĀJOT VĀCISKI

„Jewish Agency" iesniegusi UN žīdu pagaidu valdības sarakstu un lūgusi to ratificēt. Valdībā, kas sastādīta pēc visu lielāko Palestīnas žīdu organizāciju vienošanās, ir pavisam 32 ministri no dažādām organizācijām un partijām. Lielbritanija oficiāli paziņojusi UN Palestīnas komisijai, ka nepieļaus nekādu atsevišķu milicijas grupu dibināšanu Palestīnā pirms angļu mandāta izbeigšanās.

Reutera speciālkorespondents ziņo, ka naktī uz 9. martu kādā stingri apsargātā kalnu ciemā Samarijā arabu atbrīvošanas armijas ģenerālštāba priekšnieks Favzijs bejs Kavukjijs izklāstījis plānus „arabu brīvības cīņām pret žīdiem". Korespondents ziņo, ka viņš, apmeklēdams arabu ģenerāla štābu redzējis bezgalīgas auto kolonnas, kas jau sagatavotas izbraukšanai pozicijās. Palestīnas arabu partizāņu virsnieki ģenerālštābā saņēmuši pēdējās instrukcijas.

Vieta, kur ierīkots ģenerālštābs, esot tā pati, no kurienes Kavukjijs no 1936. g. līdz 1939. gadam vadījis sacelšanos pret britu mandāta kaŗaspēku. Tagad šis štābs vadot ne tikai nemierniekus, bet arī regulāri apmācītas arabu kaŗaspēka daļas.

Ģenerālštābā nesen esot sarīkota arī preses konference. Štāba pārstāvis, kas esot runājis vāciski, paskaidrojis, ka žīdi izdarījuši lielu taktisku kļūdu, nesākdami ģenerāluzbrukumu jau pirmajās dienās, kad arabi vēl bijuši apbruņoti tikai ar akmeņiem un dunčiem. Tagad esot par vēlu, jo arabu rīcībā jau esot pietiekami daudz automatisku ieroču, vieglas artilerijas un liels skaits apmācītu kaŗavīru. Smagie ieroči pašlaik esot ceļā. Korespondents piebilst, ka arī lielākā daļa citu štāba virsnieku runājot vāciski un vairākiem esot arī vācu sievas. Viņi apgalvojuši, ka „atbrīvošanas armiju" atbalstot visas arabu valstis.

Kauja par Palestīnu, izteikušies šie virsnieki, notikšot trīs posmos: 1. izlūkošanas triecienos, lai noskaidrotu, kur atrodas galvenie žīdu spēki, 2. uzbrukumos žīdu sakaru līnijām, 3. vispārējā arabu armiju ofensīvā. Brīvības armija, ko arabiski saucot par „jarmuku" armiju, sastādoties no Palestīnas arabiem, sīriešiem un irakiešiem, kas visvairāk apmācīti Sīrijā. Štāba virsnieki paskaidrojuši, ka armijā ietilpstot arī angļu virsnieki, un daudzi simti angļu esot pieprasījuši atļaujas doties uz Palestīnu, lai pievienotos arabu armijām.

Informātīvā četru lielvalstu apspriedē Anglijas pārstāvis Kedogens atteicies atbildēt uz jautājumu, vai uzskata Palestīnu par draudu pasaules mieram. Angļi nešauboties, ka gaidāms kaŗš arabu un žīdu starpā, bet vai tas varētu izplesties plašākā konfliktā, par to jālemjot Drošības padomei.

Trešdien Jeruzalemē uzspridzināts lielais Jewish Agency nams, kur atradās arī Haganah galvenais štābs. Pagalmā iebraucis kāds arabs ar smago auto, bet, tikko viņš izbraucis, nams pazudis liesmu un putekļu jūklī. Atrakšanas darbi turpinājās vēl ceturtdienā un sagaida, ka būs ļoti daudz upuru.

NYHT, BBC

Netiesīgo DP izraidīšana no nometnēm armijas kompetencē

IRO sagatavošanas komisijas direktors amerikāņu joslā Edvardss paziņojis, ka aprūpei nepiemērotu DP izraidīšana no nometnēm ir nevis IRO, bet amerikāņu armijas lieta. Armija arī bijusi tā, kas noteikusi robežterminu — 1947. g. 21. aprīli, pēc kuŗa nometnēs ieradušies DP nedrīkst palikt nometnēs. Edvardss to paskaidrojis, pēc „Stars un Stripes" informācijas, it kā pēc jauno identifikācijas karšu izsniegšanas amerikāņu joslā netiesīgu DP izraidīšana no nometnēm pāriešot IRO kompetencē. Edvardss uzsver, ka visa atbildība joprojām paliek armijas rokās, un IRO nekādā gadījumā nebūs nekāda sakara ar kādām piespiedu izraidīšanām. Apspriedē ar virspavēlniecības civīlo lietu nodaļas vadītāju brigādes ģenerāli Haroldu norunāts, ka izraidīšanas notiks tikai tad, kad izraidāmiem būs nodrošināta piemērota aprūpe.

Anglijas darba ministrija paziņojusi, ka šinīs dienās uz Vāciju un Austriju dosies jaunas pieņemšanas komisijas vervēt DP darbam Anglijas tekstilfabrikās. IRO ziņo, ka visus DP ārstus, chirurgus, dentistus un laborantus pārbaudīs 5 vīru pārbaudes komisija, ko sastādījusi IRO amerikāņu joslas veselības nodaļa un apstiprinājis IRO galvenais štābs Ženēvā. No dažādu nāciju pārstāvjiem sastādītā komisijai kvalificētiem medicīnas darbiniekiem izsniegs apliecības un ierakstīs tos izceļošanas arodsarakstos. Pārbaude skaŗ arī ārpus nometnēm dzīvojošos DP. Pieteikties var tikai tādi, kam nobeigta izglītība un kam vismaz agrāk bijuši diplomi. Pārbaužu termiņi uzzināmi pie IRO apgabala medicīnas virsnieka.

„Boston Sunday Herald" rakstā par gaidāmo likumdošanu DP ielaišanai ASV norāda, ka tās pretinieki darījuši visu, lai šo programmu kavētu. Laikraksts atgādina IRO izvietošanas daļas vadītāja Lillarda izteikumu, ka DP būšot pretkomūnistiska propaganda visā pasaulē, un šiem DP esot dibināti iemesli šādai propagandai. „Šie bēgļi no pašiem pirmavotiem zina, ko nozīmē komūnistu valdīšana," teicis Lillards. Laikraksts tādēļ domā, ka DP ielaišana būtu visaugstākā mērā pašu ASV interesēs.

Austrālijas ieceļošanas ministrs Kalvels iesniedzis Anglijai priekšlikumus rūpniecības uzņēmumu un strādnieku plaša mēroga pārvietošanai uz Austrāliju. Indija drīzumā uzņemšot vācu ieceļotājus — labus speciālistus par apmācītājiem dažādās rūpniecības nozarēs. Speciālistiem maksāšot pāri par 1000 rupiju jeb 75 mārciņas mēnesī.

IRO, NYHT, BBC

„Ieejas cena" Vācijai-Rūras apgabala internacionālizēšana

Kāds franču militārās valdības pārstāvis oficiālā sarunā paziņojis, ka Francija gatavojoties uzaicināt Vāciju pievienoties „kādai internacionālai Eiropas organizācijai", bet par „ieejas maksu" prasīšot, lai vācieši piekrīt Rūras apgabala internacionālizēšanai. Vācu aģentūra Dena tai pašā laikā ziņo no Vašingtonas, ka ASV, Lielbritanija un Francija gatavojoties organizēt vācu valdību okupētajai Vācijai ar centrālu vadību, bet pagaidām ierobežotām pilnvarām. BBC ziņo, ka jautājumu par Vācijas piedalīšanos 16 Maršala plāna valstu konferencē, kas sāksies nākošā nedēļā Parīzē, izlemšot pati konference nobalsošanas kārtībā. Jā izšķiršoties par Vācijas pieaicināšanu, tad to pagaidām pārstāvēšot trīs rietumu okupācijas joslu militārie gubernātori.

Anglija atjaunos „ievērojamu floti"

„Ja mums rastos vajadzība izsūtīt ievērojamu flotes spēku jūrā vienas nedēļas vai desmit dienu laikā, tad mēs to paveiktu. Es gribētu, lai to zina ne vien apakšnams, bet arī visa pasaule," Anglijas apakšnama debatēs saucis aizsardzības ministrs Aleksanders, atbildēdams Čerčila asiem pārmetumiem par flotes spēka mazināšanu. „New York Herald Tribune" ziņo, ka kopš kāda laika Anglijas valdība vispār grozījusi savu flotes politiku. Nesen tā bija nolēmusi nodot noārdīšanai 5 kaujas kuģus un 7 kreiserus, bet tagad apsolījusi līdz decembrim gādāt par kaujas spējīgu floti ar četriem kaujas kuģiem, trīs bazes kuģiem, 17 kreiseriem, 34 zemūdenēm, 52 iznīcinātājiem un 43 fregatēm.

Pasaules meistarsacīkstēs šachā vadībā ir M. Botviņiks

Pasaules meistarsacīkstēs šachā, kas turpinās Hāgā, 10. martā Botviņiks savu pārtraukto partiju pret Smislovu beidza neizšķirti, pēc kam Smislovs pieveica neizdevīgā stāvoklī nonākušo Dr. Eivi. Vadībā pašreiz ir 36 g. v. PSRS čempions Michaels Botviņiks ar 2,5 p., 2. igaunis Keress 2 p., 3. Smislovs (PSRS) 2 p., 4. Reševskis (ASV) 1½ p. No 5 dalībniekiem 5. v. Eive (Holande).

KOVAS

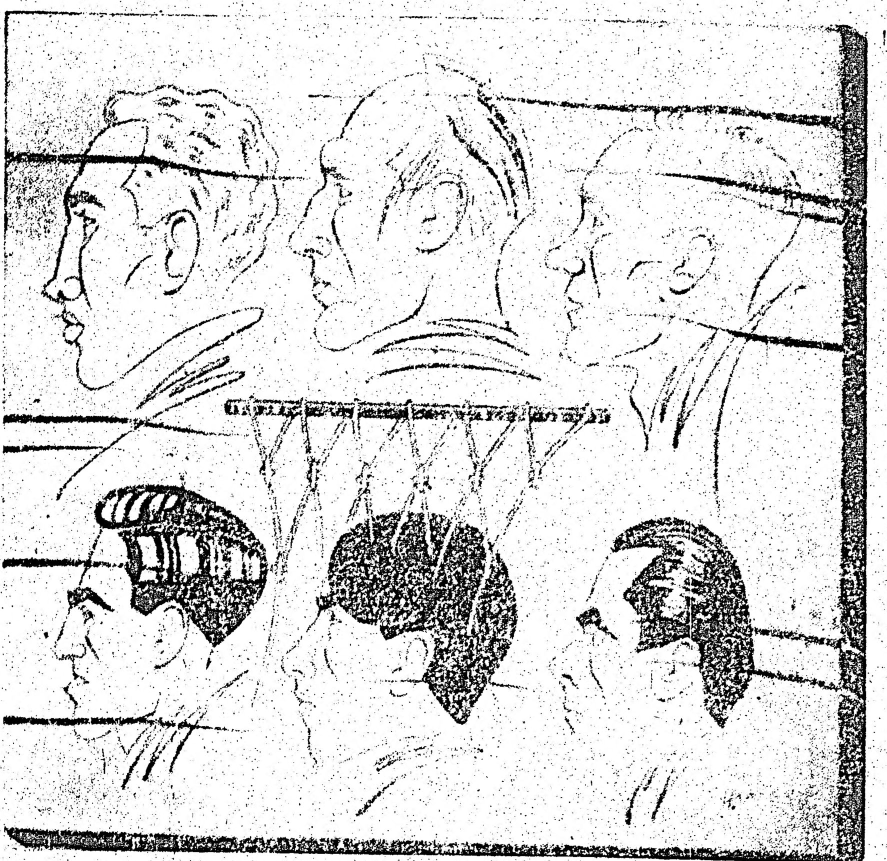

Lietuviešu trimdas prese ziņo, ka viņu izlases basketbolisti drīzumā viesosies Francijā. Iespējams, ka notiks sacensības arī vēl citās Rietumeiropas valstīs. Lietuviešu izlases kodolā būs Šeinfeldas Kovas vienības spēlētāji, kas mūsu trimdas basketbolistiem vēl ne reizi nav zaudējuši. Augšējā attēlā: Kovas spēlētāji latviešu karikatūrista H. Berga skatījumā. 1. rindā no kreisās — A. Birutis, J. Gružauskas, A. Kiklas; 2. rindā — A. Lauraitis, V. Gribauskas un S. Ginčauskas.

Ga – Pa jau slēpo peldtērpos

Pasaules YMCAs iekārtotajā slēpošanas skolā, kas atrodas viesnīcā „Bayernhauss" Ga-Pa kalnos, ciemojušies dažādu tautību DP jaunieši. Skolas vadītājs Vilis Lagzdiņš cer, ka slēpošanas prieks varēs turpināt arī vēl aprilī, jo nesen atkal pamatīgi uzsnidzis un kādā rītā viesnīca pilnīgi ieputināta sniegā. Kalnos pašreiz ir visskaistākais laiks, un pusdienas saulē slēpotāji sniegotajos ceļos dodas pat peldtērpos. Kurss parasti sākas pirmdienā un beidzas sestdienā. Maksa ir RM 30.— nedēļā. Jāpiesakās V. Lagzdiņam: München — Pasing, Scharnitzstr. 2. Rit no Ga-Pa aizbrauks mūsu izlases peldētāji, kas veselu nedēļu izmēģināja savas spējas slēpošanā. Iepriekšējās grupas dalībnieku pārbaudes sacīkstēs slalomā labākās sekmes guva latvieši. Apm. 300 m distancē ar 100 m augstuma starpību uzvarēja V. Nagobads (Esl.), 2. Āboliņš (Kleinkeca), 3. O. Resnais (Firta), 4. I. Nagobads (Esl.). Pirms dažām dienām slēpotāju gaitas filmēja Ed. Kraucs.

Mūsu izlases bokseris Žanis Šmits svētdien Imenštatē izcīnīja Švābijas novada meistarības pusvidējā svarā, finālā pieveicot Šteteru (Memingena) 2. gājienā ar knock-out.

HC. Augsburg ledushokejistu „lielā diena" Vācijas meistarībā bija 7. martā Ga-Pa. Pēc skaistas spēles augsburgieši tomēr zaudēja pret SC. Riessersee 1—2 (0—2, 1—0, 0—0). „Der Sport-Kurier" raksta: „Būtu mazliet vairāk laimes, tad augsburgieši spēli beigtu neizšķirti." VfL. Bad Nauheim pieveica EV. Füssen 7—4.

Amerikāņu joslas latviešu šacha meistars E. Zemgalis Ansbachas latviešu nometnē lasīja referātu par psīcholoģiskiem momentiem šacha partijās. Sekojošā simultānspēlē Zemgalis pēc 4 st. uzvarēja 20 partijas, 4 beidza neizšķirti un zaudēja J. Cīrulim.

Ansbachas latviešu YMCAs meistarsacīkstēs galda tenisā dominēja jaunieši. Pirmo tris vietu ieguvēju kopējais vecums bija tikai 40 g. Uzvarēja 15 g. v. Leo Matiss, 2. A. Jukis, 3. K. Ruduss. Divspēlē vīr. 1. v. ieguva Trallis, Ruduss, 2. Gaujers, Hazenfūss, 3. Dzelzītis, Grāvis.

„Pasaules rekords" tenisā reālizējās profesionālo spēlētāju Boba Rīga (ASV) un Pančo Seguras (Ekvadora) cīņā. Rīgs uzvarēja kādā cīņā, kurā 1 sets beidzās 27—25 viņa labā!

Franču pasaules rekordists peldēšanā Alekss Ženi 2. aprilī startēs Vācijā, piedaloties sacīkstēs Flensburgā.

Anglis Freds Perijs, kādreizējais Vimbldonas tenisa sacīkšu uzvarētājs tagad ir sporta direktors kādā lielā viesnīcā Miami.

„Treneris Toms" ir pirmais sporta romāns, kas kaŗa laikā izdots Vācijā. To sarakstījis vācu sporta žurnālists Hanis Boroviks.

Pasaules meistarsacīkstes futbolā 1954. g. vēlas rīkot zviedri, jo tad būs arī Zviedrijas futbola savienībai 50 g. jubileja.

Hamburgas futbolisti 51. pilsētu sacīkstē uzvarēja Berlīnes vienību 7—2. Spēlē noraudzījās 35.000 berlīniešu.

Tatjana Sevrjukova (PSRS), kas 1947. g. sasniedza jaunu pasaules rekordu lodes grūšanā (14,89 m), tagad kļuvusi pasaules rekordiste arī lodes grūšanā sacensībās telpās. Jaunais rekors ir 14,55 m.

Pasaules lielākajās slēpošanas cīkstēs, ko norvēģi katru gadu martā rīko Holmenkolenā, lēkšanā noraudzījās 100.000 skatītāju. Pirmās 3 vietas ieguva A. Hove, T. Šjelderups un P. Hugštets.

100 m ar slēpēm aizlēca austrietis Gregors Hels no itaļu milzu lēktuves, kas atrodas Ponte di Legno.

UN priekšlikums:

Neviena skola pasaulē bez sporta

Starptautiskais izglītības birojs Ženevā publicējis UN izstrādātos priekšlikumus par fiziskās audzināšanas un sporta nodarbēm skolās. Šie priekšlikumi, kas ietverti 16 paragrafos, piesūtīti visu UN valstu izglītības ministrijām tālākai rīcībai.

Galvenā prasība ir, lai neviena skola pasaulē nebūtu bez sporta. Pat to obligātajām fiziskās audzināšanas nodarbēm atsvabinātajiem skolēniem nepieciešami ķermeni korriģējoši vingrinājumi. Tādi vajadzīgi arī fiziskā ziņā atpalikušiem jauniešiem. Priekšlikums nosaka, ka fiziskās audzināšanas skolotāji atalgojuma un citādā ziņā līdzvērtīgi pārējiem skolotājiem.

Neviena skola pasaulē bez sporta! Mums tomēr tas vēl ir tāls sapnis. LCP priekšsēdis J. Celms pēdējā sesijā Babenhauzenā uzsvēra, ka visgrūtāk latviešu trimdas skolās bijis izcīnīt tiešī fiziskā audzināšanas jautājumu, jo nav skolotāju. Paredzētās programmas vietā jāiztiek ar improvizētām nodarbībām. Gaidāma vēl stāvokļa pasliktināšanās, jo nedaudzie sporta un fiziskās audzināšanas speciālisti arvien vairāk aizbrauc no Vācijas. Šm.

Darbdienās jārok sniegs, bet svētdienās var slēpot

MŪSU PELDĒŠANAS REKORDISTA T. OZOLCELMA VĒSTULE LATVIJAI NO KANĀDAS

Dzīvojam mazā kanādiešu ciemā Blue River. Lielie kalni, mežonīgās graujas un ieļu meži pilnīgi atgādina Garmišu-Partenkirchenu. Kalnos ir daudz slēpotāju. Tur priecājas naudīgie cilvēki. Mēs, grupās pa 8, dzīvojam vagonos, un darbs ir aizputinātā dzelceļa atrakšana no sniega. Svētdienās no šejieniešiem patapinu slēpes un tad arī es dodos kalnos.

Mūsu ciema 300 iedzīvotāji visi ir zeltrači, dzīvo būdās, staigā noplukuši, bet gandrīz pie katras būdas redzams elegants auto, kas pirkts uz nomaksu.

No darba brīvajā laikā šejieniešus apmācu boksā un vingrošanā. Grupā, kas kārtīgi trenējas, ir ap 30 cilvēku. Interese par sportu šiem laudim liela. Mēs, atbraucēji, esam noorganizējuši arī 6 vīru orķestri un uzstājamies ar savu kabarē programmu.

Zeltrači ar lielu interesi noraugās mūsu humoristiskajos priekšnesumos un kad orķestris beigās uzrauj kādu sērīgu tango, vecajiem traperiem ir asaras acīs. Tādas lietas viņi te nav dzirdējuši un redzējuši, kāpēc būtu ar mieru mūs nēsāt uz rokām.

Kanādā, martā.

T. Ozolcelms

Maestro Corrado

Pēdējos gados aizvien biežāk piemin dziedoņa Teodora Brilta vārdu, kuŗa labo, skaņu vairojuši ne vien mākslinieka panākumi Kanādā, bet arī tīri cilvēcīgā kvalitāte: Mariss Vētra un Brilts it kā kļuvuši par mūsu Kanādas draudzes konsuliem.

Ar Brilta vārdu saistās daža pagātnes atmiņa no Latvijas konservātorijas laikiem, kad kopā ar viņu savas mūziskās gaitas sāka radiofona soliste Mirdza Bajāre, koncertdziedātāja Elza Kalniņa-Mekše, Anna Skrūzmane, Anna Mielēna, Pakalniete, Nacionālās operas koriste Vilhelmīne Bake un Ozoliņa. 1927. gada rudenī konservātorijā iestājās arī Taubins, skaistu un samtainu balsi apdāvināts baritons.

Šo gadu tik lēti nevar aizmirst, jo tad konservātorijā ieradās dziedāšanas skolotājs prof. Federigo Corrado, lai docētu pēc labiem itāliešu meistaru paraugiem „bel canto". Uz viņa vizītkartes bija lasāms pilns tituls:

Professore Federigo Corrado, Maestro des bel canto italiano a Napoli.

Viktors Stots, kuŗu tai rudenī pirms uzņemšanas pārbaudījumiem pamanījām konservātorijas gaitenī, par maestro izteicās ļoti diplomātiski: vienam viņš derot, citam ne. Ar to Stots bija pateicis vispār zināmu patiesību, kuras vērtību gan toreiz īsti neapjēdzām. Mēs nezinājām, ka arī mākslās daudzi ceļi ved uz Romu, un ka katram savā dzīvē jāatrod sava Meka un Medina. Jaunībā katrs dzīves parādībām meklē absolūtas vērtības mērauklu un, tādas šķietami atradis, bez žēlastības tās liek lietā, tādējādi savas iedomas iztulkojot dzīvē — pašu īstenību nemaz neievērojot. Bet vai mākslā nav tāpat kā citur, ka vienīgi aizritošie dzīves gadi nes pamatatziņas? Tā ir banāla, bet sāpīga patiesība, jo dzīves otrā puse ir par īsu, lai pašu dzīvi atsāktu pilnīgi no jauna.

Bet toreiz mēs bijām jauni un dzīve atradās pie mūsu kājām, un itaļu profesors bija jauna pasaule, ar kuŗu saskaŗoties, ielauzījāmies mākslas atziņās.

Pašā sākumā maestro mums uzlika klusēšanas pienākumu. Katram bija jāapsolās neizpaust itaļu dziedāšanas metodikas noslēpumus. Un ko gan visu neapsola mākslas vārdā?

Dziedāšanas klase atradās otrā ēkas stāvā un bija plaša, saulaina telpa, kuŗas vidū gozējās palabs flīģelis melnā krāsā. Aiz viņa parasti sēdēja pats maestro un strupiem pirkstiem spēlēja vingrinājumus. Šiem pirkstiem bija pasāļa garža, ko izjutām, kad maestro ar rādāmo pirkstu piedūrās dziedoņa atplēstas mutes augšzobiem. Prof. Corrado tad parasti bija spiests pastiepties pirkstgalos, jo daba viņu bija apveltījusi ar neparasti strupu augumu — kā jau tenoru.

„Smaidīt!" viņš sauca latviski, jo dziedot mute bija jātura smaidā. Otrs latviskais vārds bija „maiki", lai tonis neveidotos ass. Lūkojoties mutes dobumā, viņš ar asu skatu mēģināja pārliecināties par rīkles pareizo stāvokli.

Sākumā maestro nemaz neatzina cittautu dziesmas par dziedamām. Žēlastību atrada vēl Gļinkas „Somņenije", ko neprentinciozās melodikas dēļ dziedāja gan basi, gan baritoni. Toties itaļu dziesmu un operu āriju iestudēšanā maestro tiešām bija nepārspējams: katrs recitātīvs, fermate un portamento tika meistariski ar visām raudām balsī iestudēts. Drāmatiski izvalbītām acīm un melancholiski noškiebtām uzacīm maestro nevarēja nociesties spraigajās vietās no sirds nedziedājis līdzi. Viņa mute zem ūsām pavērās maigai melodikai, apakšžoklis pēc visiem mākslas likumiem nokarājās brīvi lejup, bet dzirdāms bija vienīgi neskaidrs tremolo un nenoteiktas notis.

Tomēr — domājams, ka kādreiz pagātnē profesoram bijis skaists tenors, jo bieži viņš mums norādīja uz fotografijām pie klases sienām, tur mēs viņu drīkstējām apbrīnot — gan kā hercogu Rigoletto, gan arī kā Santucu. Vareni raksturīgs viņš lūkojās ar savu ērgļa profilu, lai arī galva — to ar pārējo ķermeni salīdzinot — šķita liela. Paīsās rokas un ne visai slaidās kājas nereti izvilināja smaidus. Dziedājis maestro vēl kopā ar Enrico Caruso. Tā viņš pats sacīja.

Mēs toreiz par to smējāmies, jo jauni cilvēki vēl neapjauž, ka cilvēka pagātne ir iedomu pasaule, kuŗā katrs grib patverties. Tā ir ļoti vāra lieta un bieži uztur mūs pie dzīvības.

Madam Corrado jeb kā mēs viņu dēvējām „Madame", nereti bija nosēdusies kaut kur klavieŗu tuvumā un bagātīgi gredzenotiem pirkstiem, adīja, vēlīgi pavērusi krāsotās lūpas smaidam, klausījās lietpratējas vaibstiem. Šad tad viņa mēdza vīru pārtraukt. Tad abi itāliski diskutēja. Arī „Madame" bija bijusi dziedātāja, un tāpēc pats maestro ar kundzes spriedumiem ļoti rēķinājās. Mēs pat domājām, ka „Madame" gudrāka par maestro. Bet tas gan varēja būt vienīgi gadījumā ar kontraltisti Ozoliņas jaunkundzi (operas ilggadīgo koristi), kuŗu maestro, nez kāpēc, kādu laiku bija nodomājis pārskolot par koloratūrsoprānu. Šis pārpratums tomēr drīz vien noskaidrojās. Ozoliņas jaunkundzei ārsts bija ieteicis ilgāku laiku klusēt. Bet kuŗš no mums nedara kļūdas?

Jaunība ir ne vien subjektīva, bet arī nežēlīga. Arī mēs tādi bijām. Nogājuši apakšējā gaitenī, mēs bieži ausīm pieplakām pie prof. Jurjāna klases durvīm, lai dabūtu krietni izsmieties, jo Pāvuls Jurjāns lika saviem skolniekiem deklamēt dobjā deguna skaņā: „Saulīt' tecēj tecēdama, es paliku pavēnī". Profesors bija atzinis, ka balsij jāskan galvas dobumos — „maskā".

Otrā stāvā satikušies ar prof. Paula Saksa audzēkņiem, mēs nekautrējāmies ar tiem pakaitēties, seklā rīkles balsī nodziedot Melngaiļa Sīkos pirkstiņus. — Toreiz vēl nebijām nākuši pie atziņas, ka atturībai dzīvē un mākslās ir sava īpaša vērtība, bet aplama dogma dzīvai dzīvei spēj kaitēt.

Saprotams, ka arī citi mūs netaupīja, pārmetot, ka mūsu maestro neesot nekāds īsts dziedātājs, bet gan Milanas operas čellinieks, kas gribot Latvijā iedzīvoties, ņemot par balss izmēģināšanu veselus 20 latus. Jā, un kundzei, tai esot nemāksliniecisks stils, jo krāsojot matus nelāgā kapara krāsā. Vārdu sakot, personīgais un privātais tika sajaukts ar augstiem ideāliem, kuŗu dēļ taču katrs teicās cīnāmies.

Viss patiesībā bija labi, jo visumā maestro tiešām guva panākumus. Atklātie skolēnu vakari imponēja ar zināmu skolu un labām balsīm. Neapliedzami, Corrado savu lietu saprata, lai arī dažs no pašu audzēkņu vidus viņu neatzina. Pats viņš sēdēja zāles pirmā rindā kopā ar prof. Vītolu un, priekšnesumā klausoties, labpatikā nošūpoja galvu līdzi.

Tai laikā, kad maestro šķita savu stāvokli konservātorijā nostiprinājis, viņš izdarīja neapšaubāmu kļūdu. Vēlēdamies nodemonstrēt īstu itāliešu skolu, viņš no savas dzimtenes izrakstīja kādu tenoru milzīgi melniem matiem kā mežs, spēcīgu krūšu kurvi un neredzēti biezām uzacīm, jā, un ar ļoti skaļu balsi. Šis dziedonis vienā vakarā pēc kārtas spēja nodziedāt 15 grūtākās itaļu operu ārijas. Pati balss tiešām bija laba un tai piemita itāliešu „bel canto" raksturīgā „una linia". Tomēr izrādījās, ka citādi jaunais dziedonis nevarēja īsti aprast ar Rīgas paražām. Itālīskā temperamenta mudināts, viņš kādā konservātorijas ballē bija sācis veltīt pārāk lielu vērību daiļai tumšmatei. Pēkšņi zālē noskanēja pļauka un tenors burtiski aizbēga. Sitējs bija mūsu Taubins.

Vietā cirsta pļauka tomēr ir tāda nelāga lieta. Tāpēc arī jaunais itaļu tenors pēkšņi nozuda it kā ūdenī iekritis. Ar to netieši bija aptumšojusies arī mūsu maestro slava. Saprotams, ne uz ilgu laiku, jo mēneši un gadi visu dziedē.

Un Brilts?

Tas uzcītīgi un klusi strādāja, solfedžēja un dziedāja. Būsim atklāti: ja toreiz kāds viņam būtu paregojis tagadējo karjēru, tad nez vai mēs tam būtu ticējuši, jo balss šķita nepietiekami kompakta tembrā. Tas bija toreiz pirms 20 gadiem. Gadi veido cilvēku. Teodors Brilts savu veidu atrada. Kādus grūtumus viņš izcieta un ko panesis, to mēs tik varam iedomāties. Bet vai dzīve nav tādā, kas grūtībās jāpārvār un vai ciešanās nav labākā izdevībā parādīt īsto cilvēka garu?

Jānis Sauleskalns

Sludinājumi

MANA APGĀDA GRĀMATAS:

J. Sārta **Druvas san**, romāns 4/-
A. Grīna **Nameja gredzens**, romāns 3/6
A. Grīna **Kaŗa stāsti** 2/6
A. Dziļuma **Meži deg**, stāsts 1/9
I. Grebzdes **Sermūkšļu pag ļaudis**, stāsti 2/-

Anglijā pasūtināmas pie apgāda pārstāvja **Arvīda Saulīša**, Brockworth Hostel, Gloucester.

J. Alkšņa apgāds

(20a) Alt-Garge, ü. Dahlenburg, DP Camp. (657)

LĒTA LASĀMVIELA:

pag. gada **Latviešu apgādu gada grāmata** 106 lpp. (bez kalendārija) labas lasāmvielas un 2 mākslas pielikumiem. Cena RM 2.-, ar piesūtīšanu RM. 2.30. **E. Ķiploks:** (21a) Augustdorf b. Detmold. (662)

Ernu Meimani, dzim. Švānbergs, no Jelgavas un meitiņu **Mudīti** meklē **Jānis Krūmiņš:** (20a) Burgdorf, DP Camp Ohio II. (659)

Lūdzu steidzīgi atsaukties **Uldi Zvirbuli un Haraldu Tobiasu. Dzidris Šteins:** (14a) Stuttgart-Sillenbuch, Silberwaldstr. 53. (663)

Veltu Liepiņu dzim. **Graudiņu**, ar māti un **Almu Teteri** no Rūjienas, meklē **Velta Parnis:** Bealey Maternity Home Radcliffe/Manchester, Great Britain. (656)

Radus un paziņas meklē **Leontīne Kļaviņa** dz. Zolberga: (13b) Neu-Ötting, Müllerbräu, Obb. (638)

Jūliju Drilli lūdz atsaukties **E. Mūzikants:** (13a) Würzburg 7, Nord-Kaserne. (654)

†

Mūsu tautietis

Arvīds Gailis,

dzimis 1906. g. 9. augustā Cirgaļos, aizgājis aizsaulē Gautingas sanatorijā 1948. g. 25. februārī.

Apbedīts š. g. 2. martā Memingenas kapsētā.

Vēl redzēt mīļos tēvijā
Bij mērķis mans un sapnis kairs,
Bet nāves vētra salauza
Šo mērķi . . . Nava viņa vairs . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Gautingas sanatorijas
latviešu pulciņš

†

Mūsu draugs

advokāts

Alfreds Dzelmanis,

miris 1948. g. 16. februārī Tönsheides slimnīcā.

Pēc viņa skumst
Merginu ģimene Eslingenā un Berchtesgadenā

Lūdzu atsaukties kādu no tiem latvju zēniem-kaŗavīriem, kas bijuši kopā ar manu brāli **Imantu Ābeli**, dzim. 1925. g. Daugmales pag., 1944. g. augustā kā jauniesauktais no Liepājas atsūtīts uz Vāciju, Dancigu. Par viņa tālāko likteni rakstiet **Austrai Liepai:** (20a) Alt-Garge üb. Dahlenburg, Kr. Lüneburg, DP Camp. (635)

Jāni Pabudiņu no Daugavpils, meklē **Zofija Oskerko:** (20a) Meerbeck, Kr. Stadthagen, DP. Camp. (644)

Kur esi Tu **jaukā meitene!** Tevi sauc vientulš latviešu zēns franču joslā 23 g. v., 180 cm. **Rob. Bērziņš:** (14b) Klosterreichenbach, Hotel Sonne-Post. (625)

Hallo **dzintarzemes meitenes!** Četri dzīvespriecīgi zēni vēlas iepazīties ar Jums. Rakstīt: **Indulim, Imantam, Viesturam un Namejam,** (16) Giessen, Waldsiedlung 106, 7132 Lav. Sv. Co. (Eng. Constr. Latvian). (626)

Heijā tautietes! Divi melno formu vīri vēlas iepazīties ar tautietēm vecumā no 19—25 gadiem. Adresēt: **Ačukam un Pečukam.** (16) Giessen, Lieherstr. 106. 7132 Lab.Sv.Co. (641)

Meitenītes, mēs alkstam Jūsu mīlas un glāstu. Rakstiet mums pieciem Gīsenes zēniem: **Andrim, Arvim, Arnim, Agrim un Atim.** Kopvecums 101 g. Adrese: (16) Giessen, Waldsiedlung 106, Eng. Constr. Co. 7132. (636)

Divas latvietes, nopietnas, ne sevišķi skaistas, bet arī ne neinteliģentas, 35 un 27 g. v. vēlētos sarakstīties ar latviešiem. Adrese: (13b) Augsburg-Haunstetten, Postlagernd, „Ave sol". (655)

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā RM. 7.— mēnesī — ar „Atpūtai", kas iznāk reizi nedēļā — RM. 9.— mēnesī; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM. 6.— mēnesī par eks., bet ar „Atpūtai" RM. 8.— par eks. Sludinājumu maksa: RM. 3.— par vienslejīgu iespiedrindu vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi pa puscenu, bet ne mazāk ka RM. 6.— par sludinājumu.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.